

Štorski

ŽELEZAR

Leto XVIII.

1978

DECEMBER

Št. 12

PRED NAMAMI JE NOVO POSLOVNO
LETO 1979

Tudi v novem letu 1979 želimo ustvarjati dinamičen in uspešen razvoj naše delovne organizacije.

Vsako leto se v decembru sprašujemo, kaj lahko pričakujemo v letu, ki je pred nami. Pa ne samo to. V tem mesecu tudi bolj z gotovostjo ocenjujemo zaključek tekočega poslovnega leta, četudi bodo dokončni rezultati znani šele konec februarja ob zaključnem računu.

Poudariti moramo, da smo zadnje mesece tekoče spremljali poslovne rezultate in da smo v okviru celotne delovne organizacije na splošno zadovoljni, čeprav se pojavlja več TOZD z rezultati poslovanja na meji rentabilnosti, TOZD tovarna traktorjev pa še vedno v večji poslovni izgubi. Značilnost letošnjega leta je izrazit odmik TOZD jeklarn in valjarn v pozitivni smeri, saj bo ta TOZD zaključila poslovno leto 1978 res izredno uspešno.

Ko ob koncu leta spremljamo povečan tempo rasti proizvodnje in vrednosti prodanega blaga, saj se bomo zelo približali vrednosti skupnega prihodka z 2 milijardami dinarjev, pa se moramo spomniti tudi problemov in negativnih pojavov, ki so nas spremljali v letu 1978. V prvih mesecih smo bili priča okvari transformatorja na elektroplavžu, ki je povzročila več kot dvomesečni izpad proizvodnje surovega železa. Skozi vse leto so se pojavljali problemi pri osvajanju valjev in kolutov za izvoz, kar se je negativno odrazilo tako na finančnih rezultatih, kot tudi pri izvoznih dosežkih. V drugem polletju pa smo bili priča tudi nepredvideni stagnaciji v proizvodnji traktorjev, ki bo zaradi prepočasnega osvajanja proizvodnje pri kooperantih in nezadostne materialne oskrbe nekaterih komponent, ostala precej pod začetnim planom za letošnje leto.

Skupen izvoz bo sicer za okoli 40% večji od doseženega v preteklem letu, pa vendar bo znatno zaostal za planiranim. Lani smo izvozili za 6,5 milijona dolarjev, letos pa se bomo približali 9 milijonom dolarjev raznih proizvodov.

Nagrajevanje po delu je spremljalo rezultate poslovanja in produktivnosti dela. S poračunom variabilnega dela osebnih dohodkov ob koncu leta, bomo dosegli za vse leto 1978 povprečni osebni dohodek na delavca nekaj več kot 5.800 dinarjev.

Amortizacije po predpisanih stopnjah bomo obračunali 115 milijonov dinarjev, več deset milijonov din pa še pospešene amortizacije, kar pa bo možno dokončno določiti šele z zaključnim računom v odvisnosti od rezultata prostega dela poslovnega sklada.

Za novo poslovno leto smo pričeli s pripravami podatkov in izhodišč gospodarskega načrta že v avgustu. Sledila so preračunavanja posameznih elementov in predvsem preverjanje vstopnih podatkov za računalniško obdelavo. Gospodarski načrt za leto 1979 predvideva doseganje okoli 2,4 milijarde celotnega prihodka. Posebna značilnost je znatno povečanje izvoza, saj ocenjujemo rezultat okoli 15 milijonov dolarjev. Povečana amortizacija po predpisanih stopnjah bo dosegla blizu 140 milijonov dinarjev, k temu pa bomo tudi v prihodnjem letu obračunali še nekaj amortizacije nad predpisanimi stopnjami. Povprečni osebni dohodek načrtujemo v višini 6.600 dinarjev.

Pri analizi ostanka dohodka ugotavljamo podobne trende kot v letošnjem letu, to je nadaljevanje uspešnega poslovanja TOZD jeklarn in valjarn ter dokaj nizke stopnje rentabilnosti večine ostalih TOZD, izgubo pa še vedno v TOZD tovarne traktorjev. Prav slednje pa zahteva posebno analizo, da ugotovimo dejansko stanje v tovarni traktorjev, ker bi pri planirani količini 7000 traktorjev že morali priti do pozitivnega rezultata, ali pa se mu vsaj približati.

Živahno investicijsko dejavnost iz letošnjega leta bomo nadaljevali tudi v prihodnjem letu. Letos smo zaključili pomembne naložbe na energetskem področju, predvsem s postajo za zemeljski plin. Med prvimi v Sloveniji smo začeli uporabljati v septembru novo gorivo. V izvajanju so večje investicije v TOZD jeklarn in valjarn, ki jim moramo dati vsi prioriteto tudi v letu 1979. To je dokončanje elektroobločne peči v jeklarni, dokončanje žarilnice ob valjarni ter rekonstrukcija valjarne I. Prav tako tudi pripravljala dela na izgradnji novega obrata jeklovleka. Med ostalimi naložbami moramo omeniti nadaljevanje investiranja po programu valjev v TOZD livarne valjev in kobil ter TOZD MO ter pristop k najnovejšemu povečanju zmogljivosti livarne strojne litine. Dogovorili se bomo o združevanju dela sredstev za nujne naložbe v TOZD transport in

TOZD vzdrževanja. V programu je še več drugih investicijskih posegov, ki pa jih bomo morali resnično prioritarno dogovoriti. Ne nazadnje so pomembne naložbe v družbeni standard, kjer je v ospredju izgradnja nove stolpnice na Lipi in dograditev zdravstvene postaje, kjer bo tudi železarna Štore sodelovala z znatnimi sredstvi. Načrt investicij predvideva skupaj 280 milijonov dinarjev v osnovna sredstva, posebej pa bomo morali sanirati položaj obratnih sredstev, ki kaže velik primanjkljaj zaradi visokega porasta vrednosti proizvodnje že v letošnjem letu.

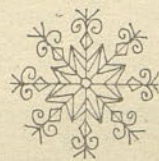
V prihodnjem letu bo prišlo tudi do precejšnjih sprememb v strukturi zaposlovanja. Na tem področju moramo biti zelo pozorni, kajti dinamičen razvoj Železarne Štore je v zadnjih letih povzročil zelo veliko povečanje števila zaposlenih. Pri pregledu za nazaj ugotavljamo, da je bilo leta 1960 zaposlenih v naši delovni organizaciji že blizu 2000 delavcev, v začetku 1973 nekaj več kot 2400, v decembru letos pa že preko 3450. Za prihodnje leto načrtujemo povprečno število zaposlenih blizu 3500. Te številke gotovo ne bi smeli preseči, ker bo ustavitel SM jeklarne konec tega leta in rekonstrukcija valjarne I pomenila nove racionalnejše rešitve v pogledu stanja zaposlenih. Glede na visoke potrebe po družbenem standardu, zlasti stanovanjske problematike, bo potrebno v Storah usmerjati razvoj delovne organizacije z nižjimi stopnjami rasti zaposlovanja. V obdelavi imamo več novih programov za popestritev našega proizvodnega programa in povečanje zmogljivosti. Te programe bo potrebno razvijati v okviru naše delovne organizacije na novih lokacijah izven Štor, predvsem tam, kjer je na razpolago delovna sila in ugodnejše finančne rešitve.

Ob obilici poslovnih nalog in zadolžitvev za prihodnje leto pa ne smemo pozabiti na nadaljnji razvoj naših samoupravnih in dohodkovnih odnosov. Letos smo na področju uveljavljanja zakona o združenem delu opravili veliko nalog, ko smo sprejeli vrsto samoupravnih aktov, hkrati pa ugotavljamo, da je še veliko stvari ostalo le v okvirnih določbah. Potrebno bo še mnogo truda za podrobnejše oblikovanje tako organizacije dela, sistema nagrajevanja in dohodkovnih odnosov med TOZD in posebej med TOZD ter delovnimi skupnostmi, prav tako pa tudi z zunanji poslovnimi partnerji.

Se bi lahko naštevali naloge, programe, ocene in zadolžitve. *Da pa ne bi to delali samo ob prehodu v novo leto in ob sprejemanju letnega gospodarskega načrta, se moramo dogovoriti za stalno in konstruktivno obravnavo vseh gospodarskih in družbeno-ekonomskih dogajanj s široko informiranostjo vseh delavcev naše delovne skupnosti.*

V imenu poslovodnega odbora želim vsem delavcem, njihovim svojcem, samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam uspešno in srečno Novo leto 1979 v izpolnitvi vseh ciljev in želja posameznikov in družbene skupnosti kot celote.

DUŠAN BURNIK

Srečno novo leto
1979

želijo

- vodstva družbenopolitičnih organizacij
- samoupravni organi
- kolegijski poslovodni odbor
- uredništvo »Štorskega železarja«

DOGOVOR O NADALJNJEM DELU

KONČAN JE 8. KONGRES ZSJ, NAJVEČJI DOGOVOR DELAVSKEGA RAZREDA JUGOSLAVIJE

V Beogradu je 23. novembra končal z delom 8. kongres ZSJ, katerega sem se udeležil kot eden od 195 članov slovenskega zastopstva na tem kongresu. Na kongresu se nas je zbralo 1363 delegatov iz vse države, delegacije naših delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini, okoli sto gostov in pa delegacije sindikalnih gibanj z vsega sveta.

21. novembra smo se vsi delegati zbrali v veliki dvorani doma sindikata več kot eno uro pred slavnostnim pričetkom. Slavnostno okrašena dvorana je čakala velik dogodek. Malo pred deseto uro je buren aplavz iz avle naznanil, da se bo kongresa

udeležil tudi naš dragi tovariš Tito. Vsi udeleženci smo se tega trenutka najbolj veselili, da lahko v svoji sredini pozdravimo največjega borca za delavski razred in obenem častnega predsednika Zveze sindikatov Jugoslavije.

Uvodni govor je imel predsednik ZSJ tovariš Mika Špiljak, ki je pozdravil vse prisotne, posebno pa še tovariša Tita. V nadaljevanju je spregovoril kongresu tovariš Tito, katerega govor je bil tudi eden od izhodišč za nadaljnje razprave.

V drugem delu plenarne seje smo poslušali referat predsednika ZSJ Mike Špiljaka. Kritično je ocenil prehojeno pot in tako dal delegatom podlago za razprave, kajti od sindikata se zahteva še bolj aktiven odnos, do v referatu nakazanih vprašanj in bodočih nalog.

21. novembra popoldne in 22. ves dan je kongres delal v 7 komisijah. Sodeloval sem v komisiji za vprašanja življenjskih in delovnih pogojev. V delu te komisije je sodelovalo kar 347 delegatov, v razpravi je imelo besedo 91 delegatov, kar nam lahko pove, da je področje življenjskih in delovnih razmer zelo aktualno področje in zahteva veliko dela sindikatov posebno še osnovnih organizacij sindikata.

V nekaj besedah bi omenil glavne teme razprav v omenjeni komisiji.

Večkrat je bilo slišati izraze zadovoljstva ker se uresničujejo sklepi prejšnjega kongresa, naj družbeni standard raste hitreje od osebne porabe. Veliko besed in pozornosti je bilo posvečeno stanovanjem in stanovnjski izgradnji. Ugotovitev je, da se grehi prenašajo iz leta v leto in tako s stanjem na tem področju ne moremo biti povsem zadovoljni. Sindikat čaka v prihodnje še veliko dela na področju delovnih pogojev in zdravja. Zelo zaskrbnjujoč je podatek, da je število delovnih invalidov v Jugoslaviji v porastu. Zanje bi naj bila skrb v ospredju najodgovornejših nalog osnovnih organizacij sindikata, posebno v tistih TOZD, kjer je več primerov zmanjševanja zdravstvene in s tem tudi delovne sposobnosti. Veliko je še delovnih organizacij, ki si še niso pripravile primerno število takih del in opravil, ki bi prišla prav invalidom druge in tretje kategorije. Pozornost so delegati po-

svetili zdravstveni zaščiti delavcev. Čeprav delavci prispevajo velik delež sredstev, še vedno nimajo učinkovite in kakovostne zdravstvene zaščite. Služba medicine dela naj bi se predvsem ubadala z odkrivanjem vzrokov pogostejših obolenj, ne pa, da gre pretežen del sil in sredstev za zdravljenje posledic. Vsi delegati, ki so govorili o položaju in vlogi žene v družbenem delu so bili deležni velike pozornosti. Ugotovljeno je, da je še veliko odprtih vprašanj in s tem veliko dela sindikata na tem področju.

Nekaj govornikov pa je razpravljalo o nadurnem delu, o delovnih odnosih, položaju sezonskih delavcev in tistih ki delajo v drugih republikah in pokrajinah.

Iz tako bogatih razprav so delegati pripravili amandmaje na predlog resolucije.

Dne 23. novembra smo se vsi delegati ponovno sestali na plenarni seji, kjer smo poslušali poročila vseh 7 komisij in jih sprejeli. Soglasno smo sprejeli resolucijo o nalogah ZSJ in statut ZSJ, zatem smo razrešili dosedanjega svet ZSJ in izvolili novega, ki se je po zaključku 8. kongresa sestel na svoji prvi seji in ponovno izvolil za predsednika sveta ZSJ Mika Špiljaka.

Kongres bo zopet čez štiri leta in prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi realizirali vse naloge, ki smo jih razpisali v resoluciji 8. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije.

Leskovšek Zlatko

Za zdravo okolje

Na pobudo izvršnega sveta skupščine občine Celje bomo v našem glasilu objavili poročila o izvajanju ukrepov za ekološko in ekonomsko sanacijo Cinkarne Celje. Tokrat objavljamo prvo poročilo naslednja pa bodo sledila tako kot jih bomo prejeli v objavo.

S temi poročili želimo seznaniti delavce in ostale občane, ki prebirajo naše glasilu, o poteku sanacijskih ukrepov na podlagi zahtev izraženih na razpravah v naši delovni organizaciji.

Na podlagi sklepov občinske skupščine, ki so objavljeni v 23. številki Delegatovega poročevalca v zvezi z ekološko in ekonomsko sanacijo Cinkarne, so bile doslej opravljene naslednje naloge:

— eventualne so predvidene naložbe v ekološko sanacijo za leto 1979. Podvzeti so ustrezni ukrepi za zagotovitev sredstev.

— Na razgovorih na izvršnem svetu SR Slovenije je bilo sprejeto stališče, da se mora v SR Sloveniji doseči čimprej sporazum o izdajanju posebnih družbenih sredstev, namenjenih za sanacijo kritičnih ekoloških žarišč. Ker sredstva na podlagi družbenega dogovora verjetno še ne bodo mogla biti zagotovljena v letu 1979, je podan predlog, da se predhodno zagotovijo sredstva preko združevanja bančnih sredstev.

— Zahtevano je prednostno izdajanje soglasij za uvoz opreme za ekološko sanacijo, ter oprostitve carin. Glede tega v SR Sloveniji ni dilem, vendar je pričakovati v zveznem merilu daljši postopek.

— Podan je predlog Raziskovalni skupnosti SR Slovenije, da zagotovi sredstva za raziskavo možne predelave odpadkov žveplove kisline v amonijev sulfat, predelavo ferosulfata v žveplov klorid ter za študije o gibanju zračnih plasti nad celjsko kotlino.

— V Cinkarni je v teku ugotavljanje vseh področij onesnaževanja delovnih in tehničnih priprav ter odgovornosti posameznikov, ki na teh delovnih mestih

opravljajo svoje delo. V izdelavi so akcijski programi po TOZD.

— Od predvidenih naložb v ekološko sanacijo je ena najpomembnejših nabava elektrofiltra, za katerega je bila že sklenjena pogodba z rokom dobave v septembru 1979.

— Izgradnja dimnika, ki je predvidena vzporedno z izgradnjo novega obrata za žveplovo kislino, je odvisna od meritev, ki jih bo opravil Hidrometeorološki zavod SR Slovenije. Preko dimnika bi speljali emisije dimnih plinov obstoječih žveplovih kislin, zato bi se stanje ozračja v Celju lahko izboljšalo že pred izgradnjo novih objektov za proizvodnjo žveplove kisline.

— Čiščenje odplak od odlagališča sadre v Žepini je v fazi osemmesecnega preizkusnega obratovanja polindustrijske naprave, ki so jo načrtovali strokovnjaki inštituta »Jožef Štefan« v Ljubljani. Poizkusi so že v septembru t. l. pokazali, da naprava odstranjuje iz odplak škodljive snovi do takšne stopnje, da lahko očiščena voda odteka v vodotoke. Naprava bo pričela redno obratovati predvidoma novembra 1979.

— Cinkarna je že pristopila k pripravi lokacije in projektne dokumentacije za izgradnjo obrata žveplove kisline. Podražitve bo krila Cinkarna z lastnimi in bančnimi sredstvi ter s sredstvi sovlagateljev.

— Oblikovan je družbeni svet, ki ga sestavljajo predstavniki IS SOB Celje, občinske skupnosti za varstvo okolja, komiteji za varstvo okolja SR Slovenije, predstavniki družbenopolitičnih organizacij Celja, banke, Gospodarske zbornice SR Slovenije, Sekretariata za industrijo SR Slovenije, inštituta »Jožef Štefan«, Razvojnega centra Celje ter Cinkarne. Družbeni svet bo skrbel za učinkovito izvajanje sanacije in dajal predloge ustreznim organom za rešitev.

— Koordinacijska komisija IS SOB Celje obravnava tendensko skupaj s predstavniki Cinkarne potek sanacije in pripravlja gradivo za Izvršni svet.

Ekскурzija članov DIATI na Dolenjsko

Prek trideset članov društva DIATI se je v petek, 17. 11. 1978 udeležilo ekskurzije v Novo mesto, kjer smo si ogledali znani delovni organizaciji IMV in KRKO.

Zgodaj zjutraj smo se z avtobusom odpeljali iz Štor prek Zidanega mosta na Dolenjsko. Ustavili smo se na Otočju, kjer so nas že pričakovali predstavniki obeh delovnih organizacij, s katerimi smo imeli pogovore o inventivni dejavnosti.

Delovno organizacijo IMV nam je predstavil dr. Borut Pretnar, o KRKI pa sta spregovorila mag. Zupet in dr. Japelj. Povedala sta, da se je tovarna v letih 1954/55 razvila iz preproste apoteke v laboratorij, danes pa je to delovna organizacija z visoko razvito tehnologijo. KRKA ima deset TOZD, okrog 3000 zaposlenih, od tega 400 fakultetno izobraženih, polovica kadra pa ima srednjo šolo. Veliko dajejo na razvojno-raziskovalno delo, to se kaže tudi v inovacijski dejavnosti, saj imajo 319 patentnih prijav, 184 podeljenih patentov, 101 tehnično izboljšavo in 98 koristnih predlogov. Za njih imajo velik pomen podeljeni patenti, ki so jih prijavi tudi v tujini, s tem pa imajo dano možnost izvoza.

Predsednik DIATI tov. Vlado Renčelj in ing. Ferdo Haler pa sta prikazala delo inovatorjev v ŽS, Društvo izumiteljev in avtor-

jev tehničnih izboljšav, Železarno Štore in naše delovanje z mladino, kar ima velik pomen v Železarni Štore, kakor tudi v KRKI, kjer že devet let razpisujejo »Krkine nagrade študentom« in so jih do sedaj podelili že 350.

Ob koncu debate je bila izražena želja predstavnikov IMV in KRKE, da bi do takih pogovorov in izmenjav izkušenj še prišlo; to pa je bila tudi naša želja. Dogovorili smo se, da se kmalu vidimo pri nas v Štorah in nadaljujemo začeto sodelovanje na področju inventivne dejavnosti.

Po končanih pogovorih smo šli na ogled IMV in KRKE, kjer smo si ogledali njihovo proizvodnjo, za nas neznano in zato zanimivo. Popoldne smo si ogledali zanimivosti Novega mesta, odšli smo na ogled Forma vive in galerije Božidarja Jakca v Kostanjevico.

Tu so razstavljena dela naših umetnikov in dela starih mojstrov slikarstva. Razume se, da se nismo odrekli ogleda vinske kleti in pokušini priznanih vin, kamor nas je povabil prijazen kletar.

Dobro razpoloženi in veseli zaradi uspele ekskurzije, smo se vrnili domov, kamor nas je srečno pripeljal organizator in vodja tovariš Franc Trafela. Udeleženci smo rekli, da bomo na »njegov avtobus« še prišli.

API

O premakljivem delovnem času

Na pobudo TOZD jeklarn in valjarn je bila zadolžena DS za kadre in splošne zadeve, da prouči možnosti za uvedbo premakljivega delovnega časa (PDC) v Železarni Štore. V ta namen je DS za kadre in splošne zadeve poslala v vse komisije za medsebojna razmerja po TOZD in DS krajšo informacijo o premakljivem delovnem času — ta je že bila objavljena v Štorskem železarju in anketni vprašalnik, s katerim naj bi ugotovili stališča v zvezi s tem. Izpolnjene vprašalnike je poslalo 10 TOZD in 5 DS. Iz teh vprašalnikov smo lahko potegnili naslednje ugotovitve:

— uvedba zaporednega delovnega časa, kot najbolj enostavne PDC (z najmanjšo svobodo izbire) bi bila po odgovorih iz ankete, problem za skoraj vse delovne skupnosti. Medtem, ko stališča TOZD gledano v celoti, da bi uvedba zaporednega delovnega časa v celotnem TOZD bila težko izvedljiva;

— iz odgovorov na drugo vprašanje je razvidno, da v TOZD in DS obstaja precejšen interes za uvedbo PDC;

— TOZD in DS ugodno ocenjujejo PDC (vidijo predvsem njegove pozitivne lastnosti). Izrazito negativnih stališč do PDC v TOZD ni;

— v TOZD večinoma ugotavljajo možnost za uvedbo PDC samo v nekaterih delovnih enotah. V DS pa izražajo stališča, da bi bilo možno uvesti PDC v DS v celoti. Zaradi tega bi se bilo potrebno eventualne uvedbe PDC lotiti selektivno, glede na TOZD in DS. Zanimivo je, da nobena TOZD oziroma DS ne podarja, da PDC kot takšnega ne bi bilo možno uvesti;

— gornje potrjujejo tudi odgovori na peto vprašanje, iz katerih je prav tako razvidno, da TOZD in DS uvedbe PDC kot take ne odklanjajo, vendar je očitno, da zaznavajo določene pogoje, ki bi prinesli težave pri eventualnem uvajanju PDC;

— iz ankete je razvidno, da bi bilo v začetku potrebno uvesti nižje oblike PDC (majhna svoboda pri izbiri odhoda in prihoda na delo), vendar smatrajo, da bi bilo potrebno težiti k bolj svobodnim oblikam;

— mnenja o prenosu pozitivnega in negativnega salda ur v naslednji mesec so med TOZD in DS zelo deljena. Smatramo, da to vprašanje niti ni tako bistveno za sama splošna stališča za PDC, vendar bi ob eventualnem uvajanju PDC bilo potrebno premisliti tudi o tem in prilagoditi to razmeram v TOZD in DS;

— večina DS in TOZD se zavzema za kontrolo prihoda in odhoda z dela preko posebnih naprav (žigosne ure in podobno), ali za katero izmed kombinacij z ostalimi možnostmi (vratarji, nadrejeni);

— v vseh TOZD imamo opraviti z večizmenskim delom, tega dela je običajno manj v DS. Opozorili bi radi na to, da izmensko delo ne izključuje uvedbe PDC in da enozmensko delo ne pomeni enostavne situacije za uvedbo PDC. Ob eventualni uvedbi PDC bi bilo potrebno za vsako kon-

kretno delo določiti najbolj primerno obliko PDC;

— delovnih opravil, ki zadevajo stalno dežurstvo in pri katerih ni možno uvesti PDC je v TOZD in DS relativno malo.

Opozorili bi radi na dejstvo, da navedena stališča, ki so jih dale komisije za medsebojna razmerja TOZD in DS v tej anketi ne predstavljajo popolnoma meritornega in dokončnega stališča TOZD in DS, oziroma celotne delovne organizacije do te problematike, ampak predstavlja določeno orientacijo za eventualno proučevanje možnosti za uvedbo PDC v Železarni Štore.

Če iz ugotovitev, do katerih smo prišli v analizi odgovorov, potegnemo nek generalni zaključek, bo ta vsekakor izvenel v smeri, da bi bilo potrebno delati na proučevanju možnosti za uvedbo PDC v naši delovni organizaciji. Iz anket je namreč razvidno da je interes za premakljiv delovni čas pri nas precejšen. V prihodnosti bo interes za bolj svobodno izbiranje delovnega časa seveda še naraščal, zaradi uresničevanja načel našega socialističnega razvoja, med katerimi ima eno osrednjih mest načelo osvobajanja dela. Prav tako

pa bo v prihodnosti potrebno težiti k uvedbi PDC tudi zaradi določenih objektivnih dejstev, ki se že danes kažejo — težave v prometu in t. n. Zato bi bilo prav, da ima Železarna Štore tudi na področju delovnega časa določeno perspektivo za prihodnost.

Če se bomo odločili za nadaljevanje dela na področju PDC, predlagamo naslednje korake:

Najprej bi preko študija literature izbrali najbolj primerne variante PDC za našo delovno organizacijo. Preštudirali bi vse pomembnejšosti in prednosti posameznih variant. Potem, ko si bomo pridobili temeljito teoretično podlago, bi se lotili aplikacije naših teoretičnih spoznanj na situacijo v naših TOZD in DS.

Najprej bi se stvari lotili v TOZD jeklarn in valjarn, kot pobudniku zamisli o uvedbi PDC. Na podlagi temeljitega proučevanja razmer v TOZD, pri katerem bi se posluževali lastnih opazovanj in ob upoštevanju mnenja delovnih ljudi tega TOZD, bi izdelali program za uvedbo PDC za ta TOZD. Ta program je bil sestavljen iz dveh osnovnih delov: V prvem delu bi predlagali varianto, ki bi jo bilo možno takoj realizirati, v drugem delu te-

ga projekta za TOZD jeklarn in valjarn pa bi izdelali program za postopno uvajanje PDC za največje možno število delavcev te TOZD. Pri tem bi najprej predlagali uvedbo nižjih oblik PDC.

Praktične izkušnje, ki bi si jih pridobili v TOZD jeklarn in valjarn ob uvajanju PDC, bi uporabili pri izdelavi programov za uvajanje PDC v druge TOZD. Pri tem bi upoštevali tudi konkretno situacijo teh TOZD in mnenja njihovih delavcev o PDC. Tudi pri uvajanju PDC v te TOZD bi uporabili zgornja načela postopnosti.

Naše delo bi zaključili z izdelavo programov za uvedbo PDC v DS. Pri tem bi upoštevali ista načela, kot smo si jih postavili zgoraj.

Sedaj je aktualno, da se odločimo ali bomo nadaljevali naše delo na projektu PDC v Železarni Štore po korakih, kot smo si jih zgoraj zastavili (možna je tudi kakšna druga varianta). Sama uvedba premakljivega PDC v TOZD in DS naše delovne organizacije na podlagi izdelanih programov pa bo seveda odvisna od odločitve delovnih ljudi v TOZD in DS.

P. O.

O programih...

V 22. številki »Delegatovega poročevalca« z dne 15. novembra 1978 so bili delegatom in delegacijam posredovani v razpravo predlogi dodatkov k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov družbenih dejavnosti za obdobje 1976—1980 za leti 1979 in 1980.

Programe so obravnavale delegacije v temeljnih organizacijah in delovnih skupnosti in je bilo na predlog precej pripomb. O predlogu je razpravljala tudi Svet konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Štore in je delegacijam posredoval stališča, ki vam jih v nadaljevanju v celoti objavljamo.

1. Svet je mnenja, da so programi SIS premalo konkretni zato je težko razpravljati o financiranju programov ker nam leti niso detaljno poznani.

2. Zavedamo se, da je potrebno financirati programe SIS, če hočemo, da se bodo programi, začrtani v srednjeročnem programu občine Celje, tudi uresničili. Ob tem pa menimo, da je združeno delo premalo obveščeno o dosedanji realizaciji programov, kakor tudi o programih za leto 1979 in 1980. Svet zato predlaga delegacijam in delavskim svetom, da o predlogih razpravljajo, da pa se dodatki k samoupravnim sporazumom ne podpisujejo prej, dokler se programi ne dopolnijo, dokler nismo informirani o dosedanji realizaciji, predvsem pa v naslednjem:

— koliko viškov sredstev so zbrale občinske in republiške SIS in za katere namene jih bodo uporabljali;

— kako so realizirani dosedanja programi;

— kakšno je razmerje med sredstvi za financiranje programov SIS in režijo, ali se le-ta povečuje ali zmanjšuje in za koliko;

— zakaj se povečuje odstotek financiranja skupnosti za zaposlovanje;

— v kakšne namene so bila porabljena sredstva za INDOK z ozirom na to, da v Železarni ne čutimo, da je bilo na tem področju kaj več storjenega;

— zakaj se bodo porabila sredstva 0,50 % občinskega davka iz OD — program.

3. Na področju združevanja sredstev za stanovanjsko izgradnjo ugotavljamo, da združevanje do sedaj ni opravičilo interesa delavcev v TOZD, prav tako pa menimo, da se sredstva nesmotrno trošijo ter, da se ne držimo v celoti določil samoupravnega sporazuma.

Zato menimo, da je delavcem predložiti naslednje:

— koliko je bilo pridobljenih kadrovskih stanovanj iz združenih sredstev in poimenski seznam oseb, ki so ta stanovanja dobila ter kje združujejo delo;

— koliko je bilo zgrajenih solidarnostnih stanovanj in koliko upravičencev jih je dejansko dobilo;

— sredstva za vzdrževanje stanovanj se po našem mnenju ne trošijo smotrno ob tem, da se strokovna služba SSS vse bolj širi, ne vrši pa svoje funkcije zadovoljivo;

— v programu izgradnje stanovanj v letu 1979 ni 56 stanovanj v Štorah, zato je program dopolniti.

4. V srednjeročnem programu izgradnje objektov posebnega družbenega pomena je dogovorjeno, da se pokriti bazen na Teharju gradi hkrati z drugo fazo Golovca. V aneksu za leto 1979 in 1980 ni tako opredeljeno.

5. Svet meni, da se proračun občine preveč povečuje, ter da je v proračunu predvideno tudi financiranje dejavnosti, za katere združujemo že sredstva za SIS.

Svet konference pričakuje v delegacijah in delavskih svetih celovito obravnavo predloženih dokumentov v rokih, kot so opredeljeni v naših samoupravnih aktih, to je, da o programu splošne in skupne porabe rok razprave ne more biti krajši od 30 dni. Kot je že omenjeno, se Svet zaveđa, da je programe potrebno financirati, vendar šele takrat ko je samoupravljalcem jasno, za kakšne programe gre. Ko bomo dobili jasne odgovore, je Svet mnenja, da v Železarni Štore ne bo temeljne organizacije, ki bi za konkretne programe ne podpisala samoupravnih sporazumov.

Dopisujte v

Štorski
ŽELEZAR

UGAŠAJO PLAMENI

Danes posvečamo del vsebine našega glasila jeklarjem — jeklarne I. Po skoraj 33 letih se ustavlja proizvodnja jekla v »PARTIZANKI« (živi spomini na zmago partizanov nad fašisti in pa udarniško vzdušje v naporih za obnovo opustošene domovine, so botrovali pri izbiri naziva novi martinovski: »Partizanka«) Siemens Martinovi peči. Kljubovala je času, tehnološkim napredkom današnjega časa in delavcem, ki so iz njenih nedrij črpali bogastvo jekla. Njene muhavosti so jeklarji z znojem in kletvijo na ustih krotili, da so si na koncu vsake izpuščene šarže pridobili njeno naklonjenost.

Vodil jo je človek, trši od jekla, da mu je dajala več kot je zmogla ob rojstvu 1946. leta.

Danes čaka utrujena, da za vedno v njej ugasnejo ognjeni zublji in roj isker, ko je iz nje teklo železo. Utrujena pa ni samo ona. Utrujeni in izčrpani so tudi delavci — jeklarji, veliko med njimi pa je tudi takih, ki njene ustavitve niso dočakali.

»PARTIZANKA« bi še kljubovala vsem. Vendar se je naš človek odločil za boljši, bolj človeški jutri. Za boljše delovne pogoje, za večjo produktivnost in za boljšo kvaliteto proizvodnje.

27. decembra 1978 bo tako zadnji dan, delovni dan jeklarjev. Še zadnje kaplje znoja in kletvic bo deležna ta »dama«, potem pa bodo koraki jeklarjev usmerjeni v druge obrate.

Nič več ne bo zvonec oznanjal zbor posadke k prebodu in izpustu taline iz peči. Zamrla bodo kolesa vlagalnega stroja, ropot žerjavov, ne bo več rdečkastorjavega oblaka nad Štorami, ki je oznanjal delo jeklarjev, ko so v peči pripravljali potrebno sestavino taline.

Opušteni prostori in naprave bodo služile drugim namenom in v korist delovnemu človeku železarne.

S temi vrsticami še nismo zaključili. Oglasili se bomo v našem glasilu še večkrat — sledili bomo jeklarjem.

Na novih delovnih dolžnostih jim želimo veliko delovne sreče in zadovoljstva.

Srečno, jeklarji!

POSLEDNJA »MOLLOVA« SM PEČ UGAŠA SVOJ PLAMEN

Vse preveč smo povezani s SM procesom v stari jeklarni, da bi mogli neopazno ugasniti plamen v najstarejši »Mollovi« peči v Evropi, morda pa tudi v svetu.

Z obratom, kjer je obratovala Mollova peč več kot tričetrst stoletja, nas veže delo, ob tem pa proizvodnja jekla v Železarni Štore. Dolga leta je bila stara jeklarna edini dobavitelj surovega jekla za valjarno I. Po izgradnji tega obrata 1913 je bila proizvodnja organizirana tako, da so jeklarski in valjarski proces vodili in spremljali isti delavci. Delo je bilo organizirano po obdobjih — kampanjsko. Med jeklarji in valjarji ni bilo ločnice. V prvem obdobju je jeklarna izdelovala nizkoogljivena jekla za široko potrošnjo. Jeklo — ingoti so bili izvaljani v obroče, ploščate profile za okovje koles, v profile za zobe bran ipd.

Ing. Ferdo Haler, vodja TOZD jeklarne — valjarne: »Za vse delavce bo poskrbljeno, nihče ne bo brez dela, potrebno pa bo dodatno usposabljanje.«

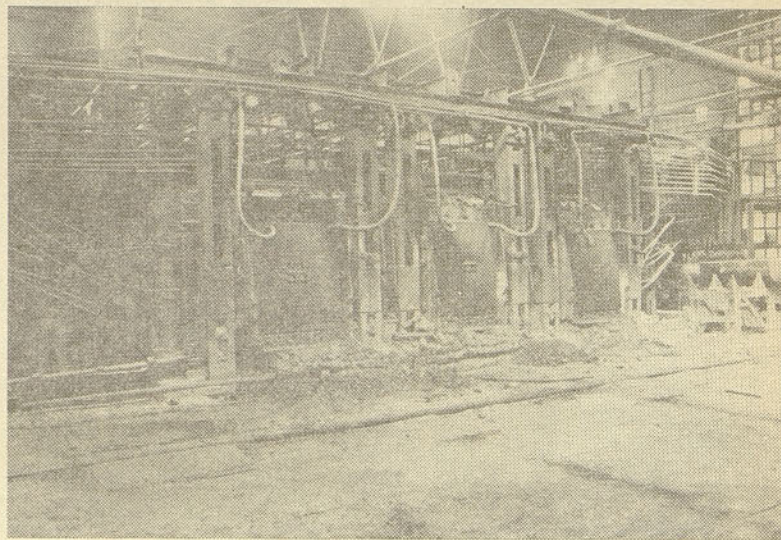
Jeklarji in valjarji v Štorah so imeli v preteklosti poseben položaj. Plača jeklarja — valjarja je bila nekajkrat večja kot plača delavca na prostoru ali delavca izven železarne. Razumljivo je, da je lastnik tovarna sledil izredno težkim pogojem dela. Vsa opravila pri peči so bila ročna. Zakladanje 30-tonske peči se je še po vojni vršilo ročno. Vlagalni stroj je šele leta 1956 odpravil najtežje delo pri peči. Mnogo opravil pa je še do danes ostalo nespremenjenih, predvsem dela v livni jami.

Jeklarna I, kakor imenujemo SM jeklarno, je v vsem svojem obdobju od dograditve do danes opravljala zelo važno vlogo pri proiz-

vodnji jekla. Po vojni je ta obrat nosil posebno breme pri proizvodnji jekla za obnovo domovine. Ob količinski proizvodnji je ta obrat rasel tudi kvalitetno. Do leta 1956 so bila osvojena vsa ogljikova jekla, jekla za avtomate ter jekla za posebne namene.

Leta 1956 smo osvojili prva vzmetna jekla in ostala jekla za izboljšanje. Iz leta v leto je kolektiv rasel tako po količini kot kvaliteti, velika prizadevanja pa so bila vložena potroškom.

Kljub velikim rezultatom, ki jih je obrat dosegel, pa zaradi zastarele tehnologije, katere posledica so težka fizična opravila, visoki proizvodni stroški in še nekateri drugi elementi, narekujejo ustavitev agregata, na katerega nas na tej dolgi prehojeni poti veže mnogo dogodkov.

Siemens Martinova peč »PARTIZANKA« — po skoraj 33 letih prekinitev proizvodnje

Ustavitev SM jeklarne ne pomeni ustavitve razvoja proizvodnje jekla, ampak novo rojstvo. Prisotna je resnica, da se mora novim, boljšim, umakniti staro, dotrajano. Vendar, kadar govorimo tako, imamo v mislih naprave, objekte, procese, človeka pa tu izločimo. Jeklarski delavec bo svoje izkušnje prenesel v novo okolje, na nove agregate, v nov proces.

Ob obratovanju nove elektrojeklarne v Štorah so delavci iz SM jeklarne dokazali, da so sposobni voditi najbolj moderne procese v jeklarstvu. Ti delavci dopolnjujejo moderno opremo s svojimi idejami in ugotovitvami, ki pa temeljijo na bogatih izkušnjah v proizvodnji jekla.

Ko si zastavljamo vprašanje, kdaj in kako bomo ustavili SM proizvodnjo, se poraja veliko vprašanj, na katere pa že imamo odgovore.

SM jeklarno bomo ustavili 26. decembra, taktokrat ko bo peč po zadnjem remontu tudi dotrajala; za ustavitev obrata pa že teče proces. Remontnih del do dneva ustavitve ne bo več, spremljajoče gradivo pa naročamo le v minimalnih količinah. Za delavce, ki so zaposleni na delovnih mestih v jeklarni I, pripravljamo nova delovna mesta, za katera bo organiziran tečaj in priučevanje. Nekaj delavcev bo takoj po ustavitvi prešlo v druge obrate, nekaj pa jih bo ostalo pri urejevanju obrata.

Osnovna sredstva in drobni inventar so že razdeljena sporazumno. Livarna I bo odstopila prostore starega železa »šamac« v korist jeklarne II. V zameno za te prostore pa si bo livarna I v pečni hali jeklarna I uredila skladiščne prostore, pozneje pa tudi proces proizvodnje. Pozneje, ko bodo prenehali obratovati plinski generatorji, bo tudi ta prostor uporabila livarna I. V sedanji livni jami si bo valjarna I uredila skladiščni prostor za gredice. Na južni strani jeklarne I, v podaljšku transportne poti od mehanične delavnice skozi livno halo SM jeklarne do ceste ob generatorjih, bo zgrajena nova cestna povezava, ki bo služila predvsem valjarni I, pa tudi ostalim obratom v Štorah I.

Ustavitev SM jeklarne pa pogojuje tudi spremembe v valjarni I, energetiki in na prometu. Valjarno I bomo rekonstruirali, potisno peč bomo preuredili z ozirom na spremenjen vložek (osnovni vložek bo kv. 100 mm in delno kv. 140 mm — konti gredice). Grobo progo bomo mehanizirali in opremili eno ogrodje z dvizno mizo in obračalno valjnico. Dotrajane škarje bomo zamenjali z novimi, potisno peč II bomo odstranili, tam pa uredili medfazno skladišče gredic. Plamenično peč — pudlovko bomo zamenjali z moderno koračno pečjo, ki bo zgrajena prečno na os valjanja predproge. Na fini progi bomo zamenjali končno ogrodje z valjarskimi vstavki moderne izvedbe. Namesto stare nefunkcionalne hladilne klopi pa bomo zgradili novo moderno koračno hladilno klop tipa »Wimler«.

Dovoz gredic Štore II—Štore I se bo vršil prek normalnotirnega železniškega prometa, odvoz valjarskih izdelkov pa z vlačilcem in priklopnikom. Transport v obratu bo organiziran delno prek valjčnic in delno z vlačilci in priklopniki. Ozkotirni promet bomo med letom 1979 ukinili. Plinske generatorje pa bomo ustavili po ustavitvi plamenične peči v valjarni I.

Sredstva za rekonstrukcijo valjarne I in ustavev SM procesa so zagotovljena v glavnem iz lastnega vira, delno pa pričakujemo sovlaganje SOZD Slovenskih železarn.

Lahko rečemo, da Store I doživlja prepород. Nič več ne bomo videli romantičnih lokomotiv, nič več fenolov, pepela in odpadkov ter črne Voglajne. Gradili smo nove Store tudi zato, da bi pogoje dela in življenja v starih Storah izboljšali.

Ferdo HALER, ing. org.

Presenečala me je visoka zavest delavcev

Ko sem prišel v začetku šestdesetih let kot štipendist Železarni Store na metalurški fakulteti na prakso, so me v kadrovski službi najprej vprašali, v kakšni obliki želim opravljati prakso: ali kot opazovalec, ali pa da se vključim direktno v fizično delo v metalurškem procesu. Odločil sem se za drugo. Tako sem se znašel prvič neposredno v proizvodnji ob delavcih, ki so mi ob težavnem delu razkrivali tajne proizvodnje jekla v Siemens Martinovi peči. Proizvodnja je temeljila na izredno težkem fizičnem delu v livni jami, medtem ko je bilo delo v pečni hali za delavce po njihovi presoji bistveno lažje, saj je bila tu že prisotna določena pridobitev avtomatizacije, in sicer zakladalni stroj, ki je razbremenil vrsto delavcev, ki so pred tem še ročno zakladali peč. Za mene je bilo delo takrat pri peči še vedno izredno težko, saj je bilo potrebno poleg zalaganja peči opraviti še vrsto opravil v krajših časovnih intervalih in pri visoki temperaturi. Med delom smo pogosto razpravljali o pogojih za delo, o možnostih izboljšanja in napredku tehnologije in o kvaliteti dela. Presenečala me je visoka zavest delavcev, ki so bili ponosni na svoje kvalitetno delo, hkrati pa so se že takrat zavedali, da z obstoječo tehnologijo in agregati proizvedeno jeklo tako po količini kakor tudi v kvaliteti v daljši perspektivi ne bo konkurenčno na domačem in tujem tržišču. Ze takrat so bile izrečene določene misli — čeprav bolj sramežljivo — in sicer: SM jeklarne bo potrebno rekonstruirati, posodobiti ali pa zgraditi novo jeklarne, staro pa ustaviti.

Vodstvo delovne organizacije s tov. Vogo na čelu je takrat že imelo izdelan določen koncept razvoja železarn, v katerem je bil začetan tudi prihodnji razvoj jeklarstva z moderno tehnologijo. Povedati je potrebno, da so bila razmišljanja in koncipiranja razvoja, ob takratnem poznavanju razvoja tehnologije v metalurgiji zelo smela, vendar pravilna. Dipl. ing. Dušan Burnik je že takrat predvidel tehnologijo odlivanja jekla prek konti naprave. Mislim, da ni potrebna obširnejša obrazložitev, kakšno ekspanzijo je dosegel v svetu tehnološki proces odlivanja jekla prek konti naprave po letu 1970 in kakšne prednosti prinaša, saj so rezultati evidentni v naši železarni.

Po končanem študiju sem se zaposlil v Železarni Store, kjer sem se ponovno znašel v SM jeklarni. Ze takrat smo se bolj konkretno pogovarjali o perspektivi in razvoju jeklarstva v železarni. Prek samoupravnih organov je bilo že sprejeto, da se prične z zakasnelo izgradnjo nove jeklarne po 47. natečaju v Storah II. S tem je bila jeklarjem v SM jeklarni dokončno začetna nadaljnja pot razvoja, v kateri je lahko videl vsak delavec, da mu je zagotovljena možnost dela v izboljšanih delovnih pogojih z manj fizičnega dela, z mnogo večjo produktivnostjo, ki pa obenem zagotavlja večjo kvaliteto dela in proizvode, s katerimi lahko železarna enakovredno nastopa v jugoslovanski predelovalni industriji. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev in intenzivne investicijske dejavnosti na različnih področjih v

in Metalna Maribor z dobavo ogrodja in plašča peči prek 3 mesece. Kljub temu pa vztrajamo pri dokončni ustavitvi SM jeklarne, konec letošnjega leta zaradi že znanih dejstev, da je martinovka popolnoma iztrošena, da so nosilci žerjavskih prog v zelo kritičnem stanju, da je nerentabilnost proizvodnje vedno večja in da postajajo delovni pogoji predvsem v livni jami vedno težji.

S postavitvijo druge peči v Železarni Store na področju jeklarstva zaključujemo celovitost planirane jeklarske proizvodnje po srednjeročnem planu 1975—80. Sorazmerno dolga izgradnja nove jeklarne pa že danes narekuje, da pričnemo razmišljati o nadaljnji optimizaciji jeklarske proizvodnje, ne s ciljem velikega povečanja količin, temveč v smeri kvalitetnejše proizvodnje, specializacije, večje avtomatizacije celotnega tehnološkega procesa in na izboljšanju delovnih pogojev s ciljem čim manjšega izpostavljanja delavcev ropotu, prahu in visokim temperaturam.

Marsikomu med nami bo težko, ko bo delo v martinarni ustavljeno in bomo pričeli rušiti. Veliko jih je v martinarni prebilo velik del svojega življenja, pa tudi krvave žrtve je terjala. Toda želja vsakega med nami je: delati lažje in boljše, to pa v starem obratu ni bilo več mogoče.

Dipl. ing. Srečko Senčič

USTAVITVI SM JEKLARNE OB ROB

Večina sedanjega delovnega kolektiva SM jeklarne ne pozna zgodovine jeklarne ter dela v njej v zadnjih 32 letih.

Tisti delavci, ki so še zaposleni v tem obratu, se pa prav dobro spominjajo v kakšnih pogojih je bilo treba delati prva povojna leta, to je v času, ko je naša domovina potrebovala neomejene količine jekla za obnovo porušene domovine.

Ivan Vengust, obratovodja — prvi z leve — v razgovoru s sodelavci: »Ustavitev proizvodnje je nujna, saj so delovni pogoji izredno težki.«

Spominjamo se prvih let, ko smo v jeklarni delali neprestano brez prostih dni. Delali smo vse sobote, nedelje, vse praznike in kljub temu jekla ni bilo nikoli dovolj. Treba se je spomniti, da je v tistem obdobju bil življenjski standard zaradi splošnega pomanjkanja dobrin zelo skromen. Prehrambeni in industrijski izdelki so se dobili samo na karte. Kljub težavam in življenjskim razmeram je bil delovni zanos mnogo večji kot je danes.

Čeprav so bili delovni pogoji izredno težki, življenjske razmere pa skromne, so obrati med seboj tekmovali, kdo bo prvi dosegel letni plan, kdo bo imel več udarniških ur, predvsem pri graditvi ozkotirne železniške proge v tovarni, na športnih igriščih in drugih objektih, ki smo jih gradili z udarniškim delom.

Kolektiv SM jeklarne je nekajkrat osvojil prehodno zastavico, ki je pomenila, da je bil v nekem obdobju najboljši v tovarni. Osvojili smo razne pokale pri športnih tekmovanjih ter podobno.

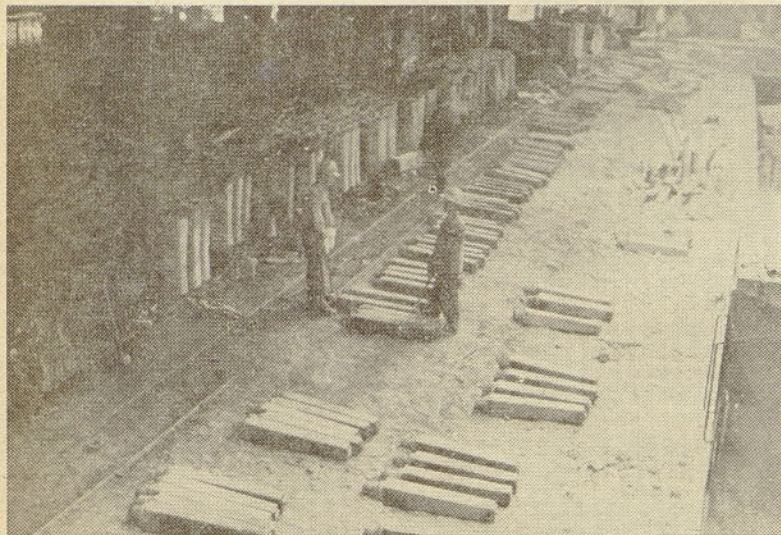
Bili so pomembni primeri v proizvodnji SM jeklarne leta 1955—1957, ko je obrat pričel osvajati in tudi osvojil proizvodnjo vzmetnih in drugih kvalitetnih vrst jekla. Ko se spominjamo tistih časov, z zadovoljstvom ugotavljamo, da je takratni delovni kolektiv z velikim trudom in veseljem vložil vse napore, da smo lahko dali domovini več kvalitetnega jekla. V tem obdobju smo se dolžni spomniti našega nekdanjega sodelavca, dipl. ing. metalurgije tov. Rada Jelarciča, ki je bil takrat obratovodja SM jeklarne in je bil nosilec osvajanja programov kvalitetnih jekel.

Največjo proizvodnjo smo dosegli leta 1969, ko smo proizvedli 39.634 ton kvalitetnega jekla.

Po letu 1970 je proizvodnja jekla v SM jeklarni pričela količinsko nihati, predvsem zaradi pričetka gradnje elektro obločne peči, za katero se je v glavnem rekrutiral ves potrebni kader.

Kot že vsi vemo, bo proizvodnja v SM jeklarni konec decembra tega leta ustavljena. To bo zgodovinski trenutek za štorske jeklarje, ker bodo po ustavitvi SM procesa delali v boljših pogojih. Kljub temu se bomo starejši delavci, ki smo mnogo let bili v SM jeklarni, težko poslovili od zadnje »MOLLOVE« peči v Evropi, vendar se bomo s ponosom spominjali let, ki smo jih preživeli v SM jeklarni.

Ivan Vengust

Livna jama. Najtežji delovni pogoji v železarni

železarni se je izgradnja jeklarne razdelila v dve fazi. V prvi na postavitve hale in instaliranje ene elektroobločne peči s konti napravo, v drugi fazi pa postavitev druge peči in skladišča dodatkov. Z izgradnjo prve faze v letu 1973 še vedno niso bili dani vsi pogoji za popolno ukinitvev proizvodnje jekla v SM jeklarni, ampak se je ta nakazala šele v letu 1978, ko smo planirali ob koncu leta start druge elektroobločne peči.

Ze danes nam je znano, da bo letos planirani start druge peči šele v mesecu maju 1979, ker Elektrogospodarstvo Slovenije, kljub sklenjenim pogodbam in zagotavljenim sredstvom z naše strani, kasni z izgradnjo potrebnega daljnovoda Podlog—Celje—Store za 6 mesecev

UGAŠAJO PLAMENI

Malec Boris je prišel v Štore z Jesenic 1947. leta po demobilizaciji. Na Jesenicah je končal laborantsko šolo in se tako kot kemijski laborant 1947. leta zaposlil v obratnem laboratoriju jeklarne I. To delo je opravljal vse do leta 1955, ko se je odločil postati jeklar. Eno leto se je usposabljal za delovno mesto delovodje. Delal je na vseh delovnih mestih od priprave vložka v »šamcu«, vlivališča in pri peči. Po opravljenem usposabljanju in izpitu je moral čakati na namestitev do 1959. leta, ko je prevzel delovno mesto delovodje.

Boris Malec, delovodja: »Sem poln humorja, zato me delavci niso jemali resno — delo pa so kljub temu opravili.«

Boris! Z martinariji si živel in delal 26 let. Kako so te sprejeli delavci, ko si jim postal predpovestavljeni — delovodja?

Hm, tako kot so me, kot sodelavca poznali, neresno! Bil sem poln humorja in zvitosti, pripravljen za vsakršno šalo in igro. Kaj vse smo počeli, kljub težkim pogojem dela! Verjemite ali ne, tudi kepali smo se, obešali razne predmete na hrbet sodelavcem ipd. V eni izmed takšnih šal sem padel do pasu v katransko jamo. Šalili smo se, pa tudi resno delali. Rekel sem, da so me delavci sprejeli neresno, vendar tovariško in odgovorno so opravljali delo.

Večkrat sem zaradi tega imel neveselosti in smola se me je držala na vsakem koraku. Za vse sem bil kriv.

Leta 1973 sem bil premeščen v jeklarno II. Ocenjujoč delo in pogoje dela na novem delovnem mestu moram reči, da je tu delo lažje, vendar bolj odgovorno.

V jeklarni so zelo težki pogoji dela. Kako ste reševali v tem obratu vprašanje varstva pri delu?

Moram reči, da sem bil dolga leta predsednik komisije za varstvo pri delu v jeklarni pa tudi v železarni.

Bili smo med najboljšimi. Delavcu smo posvečali vso skrb, da bi čimbolj varno delal.

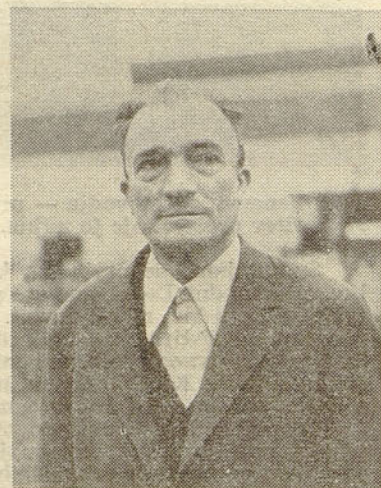
Ko že govoriva o funkcijah, naj ti povem, da sem še danes aktiven v strelski družini Kovinar Štore in v krajevni skupnosti, za kar sem prejel v letu 1974 znak OF občinske skupščine Celje.

Gorjanc Franc je prišel v Štore z bogatim 26-letnim jeklarskim znanjem. V Štore je prišel leta 1963 na željo Tugomerja Voge, takratnega direktorja Železarne Štore. Bogate izkušnje v jeklarstvu, pridobljene v Železarni Jesenice, je koristno uporabil na delovnem mestu obratovodje jeklarne I.

Tov. Gorjanc, na delovnem mestu obratovodje ste bili 10 let, povejte nam, kako ste doživljali ta leta v jeklarni?

Na vsakem koraku sem naletel na razumevanje in sodelovanje. Proizvodnja je v teh letih neprestano rasla tako, da smo dosegli skoraj 40.000 ton letne proizvodnje. To nam je omogočila večja vzdržnost oboka, stalna uporaba kisika, vložek tekočega grodlja, serijska izdelava določenih kvalitet, inovacije ipd. V tem obdobju smo izdelovali 80–90 % jekla za avtomatska jekla.

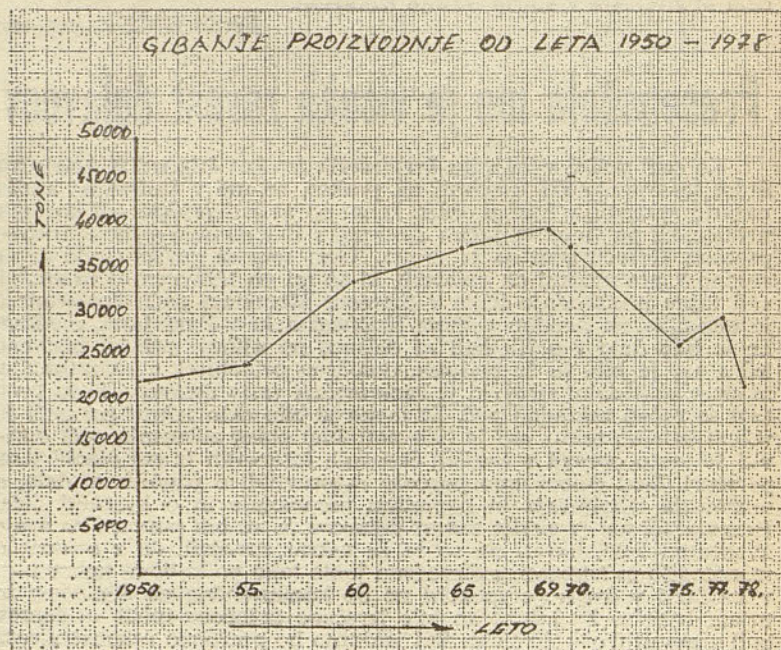
Proizvodnja jekla v martinovki je bila zelo zahtevna oziroma občutljiva, saj uporabljamo kar tri vrste goriv. Peč stoji na zelo močvirnem in mehkem zemljišču, tako da so bile potrebne pogoste akcije črpanja vode. Delo je bilo težko in delavci so fizično zelo trpeli, kljub nekaterim izboljšavam. V livni jami pa se delo ni spremenilo vse do današnjega dne. S sodelavci sem se razumel in sem z njimi še danes v stalnem kontaktu.

Franc Gorjanc, tehnolog za ognjestalni material: »Pri vseh sodelavcih sem naletel na razumevanje in pomoč.«

Tov. Gorjanc! Že več let ste invalidsko upokojeni, vendar še vedno prizadevno in odgovorno opravljate delovne naloge. Kako to zmorete?

Naj kar v začetku povem, da bom z letom 1979 dokončno zapustil delo v Železarni Štore. Po letu 1971 sem se vključil v projekt izgradnje elektro peči Store II, vse do njenega pričetka obratovanja 1973. leta. Nadaljeval sem z delom na področju ognjevzdržnega materiala in premazov. Temu delu sem se posvetil v celoti in dosegli smo izredne uspehe. Tako smo porabo zmanjšali za skoraj 25 %, obenem pa dosegli tudi večjo vzdržljivost. Redno zasledujem in tudi beležim vse podatke, tako da bo tisti, ki bo prevzel moje obveznosti za mano,

lahko nemoteno nadaljeval z delom.

Da sem še toliko let ostal zvest podjetju — jeklarjem — je predvsem v tem, da sem se počutil še dovolj sposobnega za delo. V tem času sem prejel tudi priznanje v jugoslovanskem merilu za dosežke pri vzdržnosti oboka martinovke. To je bil zame tudi pomemben dogodek, kajti s tem je bila ovržena teorija sistema vezanja oziroma popuščanja jeklene konstrukcije oboka peči.

— o —

Tov. Korošec, pred štirimi leti si prišel v jeklarno I. Povejte nam, kako si se vključil v novo delovno sredino in kako si obvladal novo tehnologijo?

Res je. Pred štirimi leti sem prišel v jeklarno iz livarne valjev. Prehod na novo delovno dolžnost v drugo delovno sredino ni bil težak. Delavce sem pravzaprav poznal že prej, saj smo skoraj sosedje, mislim z obrati. Prav tako sem poznal mojstre in vodstvo.

Tehnologija v jeklarni mi ni bila tuja, vsaj kar se teorije tiče, praktično znanje pa si pridobiš z interesom in voljo do poklica in delovnih obveznosti. Do razporeditve na delovno mesto, katerega opravljam danes, sem kot praktikant spoznal vsa dela v jeklarni od vlivališča do dela pri peči.

Delovne obveznosti delovodje v livarni in v jeklarni se v bistvu ne razlikujejo, čeprav ima vsaka

Ignac Korošec, vodja SM peči in vlivališča: »Prehod na novo delovno dolžnost v jeklarni I ni bil težak.«

svoje specifičnosti in dolžnosti, prav tako odgovornosti.

Kako gledaš na ustavev peči?

Vsekakor pozitivno! Predvsem zaradi nemogočih delovnih pogojev, v katerih delavci delajo. Hkrati bo to tudi prispevek k izboljšanju čistosti zraka. Moram takoj k temu dodati še to, da je iz naših vrst jeklarjev veliko invalidov, katerim smo v našem obratu posvečali posebno pozornost. Za vsakega smo poskrbeli in niso bili zapostavljeni. Največkrat smo jim uspeli prek strokovnih služb dobiti delo v drugem obratu, kajti v našem obratu ni delovnih mest z manjšo zmoglostjo za delo.

V zadnjem obdobju opažam pri delavcih določeno negotovost ob ustavitvi. Ni več tiste prizadevnosti in delovne vneme pa tudi delovna disciplina šepa, kljub temu da je delavecem znano, da bo vsak dobil delo, ustrezno njegovim sposobnostim. Predvsem se to opaža pri mlajših, medtem ko je jedro kolektiva dobro.

Nace! Poznamo te kot družbenopolitičnega delavca, saj si dolga leta (tudi danes) opravljal pomembne funkcije. Kako uspevaš to povezati z delovnimi obveznostmi?

Vsekakor te obveznosti ne vplivajo na delovne dolžnosti. Vse opravljam v prostem času. Nema lokrat sem z nočne izmene odhajal na razne seje in sestanke. Danes je veliko teh sej med delovnim časom, včasih tega ni bilo. Tudi odgovornost do funkcije je bila včasih večja kot danes.

Bil sem vodja delovne akcije v letih 1959–1963, ko smo v Štorah zgradili vrsto objektov in naprav, ki še danes služijo mladini in odraslim. Stadion na Lipi, strelišče, dom ljudske tehnike, vodovod Sentjanž—Štore, ureditev okolice ipd. Zgrajeni so bili z udarniškim delom vseh zaposlenih in krajanov. Za vse te objekte je bilo vloženi 302.000 udarniških ur, kolektiv pa je prispeval tudi precejšnja finančna sredstva. Teh akcij potem ni bilo več!

Jovo, kaj te je privedlo v Štore med jeklarje, katerim si še danes zvest?

Ja, to pa je bilo tako. Živel sem na kmetiji, kjer je cvenka v žepu bilo bore malo ali pa nič. Sosedje so hodili v Štore na delo in zaslužili, jaz pa... Kar čez noč sem se odločil in jo mahnil v Štore povprašat za delo. Takoj so me sprejeli. Razporejen sem bil na delo v jeklarno k pečni posadki in kot vidite sem še danes tu.

ja v jeklarni II. Pred razgovorom nam je tov. Godec kot iz rokava stresel nekaj šaljivih zgodb iz jeklarskega življenja, ki so izzvale splošen smeh. Potem je poudaril bolj resno da je bilo življenje v jeklarni vseskozi zelo težko, vendar delavcem, ki so delali v njej, ni nikoli zmanjkalo smisla za šalo.

Kakšno je bilo delo v jeklarni takrat, ko ste prišli delat?

Po vojni, ko sem prišel v jeklarno, so bili pogoji dela v njej dosti težji kot v cevni livarni, kjer sem delal prej. Pogoji dela so bili izredno težki v livni jami, kjer sem delal najprej. Tu je vso delo potekalo ročno. Kar se tiče peči, je bilo najtežje delo pri zakladanju, ki je prav tako potekalo ročno in je bilo pravo težaško delo.

Pri svojem delu v jeklarni ste prehodili pot od delavca do delovodje. Kako ste se vživljali v vsako novo delo?

V vsako novo vlogo sem se težko vživel, ker so ljudje, ki bi mi morali pomagati, ljubosumno čuvali svoje znanje. Odvisen sem bil predvsem od samega sebe, od svojega lastnega učenja na delovnem mestu. Tako je bilo na primer takrat delo mojstrov prepuščeno njim samim. Danes je njihovo delo lažje, ker je vse bolj dognano, vendar je danes težji program kot nekdanj.

Ali nam lahko poveste, kateri je bil za vas najpomembnejši dogodek, za časa vašega službovanja v SM jeklarni?

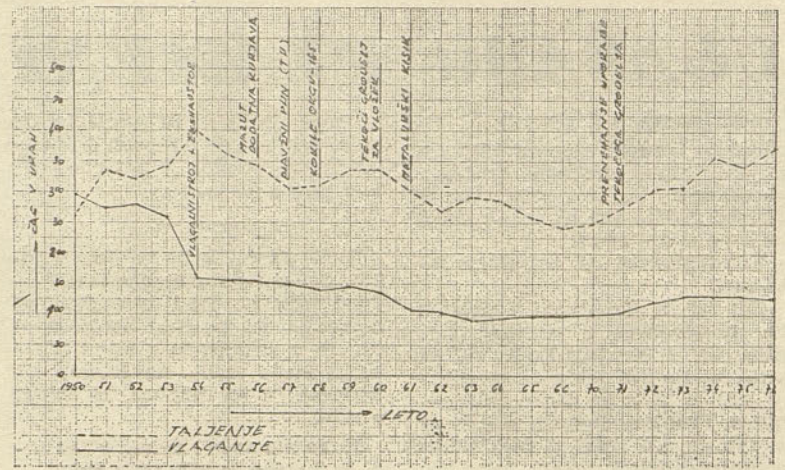
Čeprav se je za časa mojega službovanja v jeklarni zgodila cela vrsta pomembnih dogodkov, bi na prvo mesto postavil dogodek, ko smo delavci jeklarne dobili zakladalni stroj. Ta je v veliki meri odpravil prejšnje težaško delo, ko smo ročno zakladali v peč grodelj, pakete, kose starega železa, med katerimi so bili nekateri zelo težki. Seveda so še drugi važni dogodki, ki so mi ostali v spominu. Tako se spominjam uspehov, ki smo jih dosegli v času udarniškega dela — bil

Franc Godec, delovodja: »Ob izredno težkih pogojih dela smo našli tudi čas za razvedrilo. Danes tega ni več.«

sem trikratni udarnik. V tem času, polnem entuziazma, smo imeli medobratna in druga tekmovanja, v katerih smo napeli vse sile, da bi dosegli čimboljše uspehe. Tako smo na naši izmenji dosegli najkrajši čas šarže — 3 ure in 20 minut. Za doseg takšnega rekorda so bili seveda potrebni izjemni naporji vseh delavcev.

Franulić Anton je pričel delati v jeklarni takoj po vojni in je v njej delal vse do danes, ko je delovodja v njej. Njegovo minulo delo je bilo zelo bogato. Tov.

Franulića namreč poznamo kot zelo delovnega na delovnem mestu in tudi kot prizadevnega družbenopolitičnega delavca. Za svoje prizadevanje je bil odlikovan z Redom dela in Redom republike.

tično prostega časa nisem imel. V družbenopolitično delo sem se vključil že takoj na začetku svojega dela v Štorah. Velik dogodek zame je bil, ko sem leta 1948. v času najhujšega pritiska Informbiroja šel na prvo partijsko

Anton Franulić, delovodja — z 41 leti delovne dobe še poln energije — v razgovoru z Godcem, levo in uredniki te rubrike: »Današnja generacija ne zna ceniti ugodnosti, ki jih delavcu nudi tovarna.«

Zanima nas, kako ste začeli delati v jeklarni in kako ste se vživeli v razmere v njej?

V Štore sem prišel iz Splita 1946. leta, ker je bila moja žena Štorjanka. Od vsega začetka sem delal v jeklarni. Takrat sem bil edini delavec z juga v njej. Prvih nekaj dni sem delal pri starem železu, potem pa sem šel k peči. V jeklarni je bilo takrat zelo težko delo, za pomoč smo imeli samo enega slepega konja. Delali smo vse dni v letu, na vse praznike. V začetku sem delal v Kerštajnovi izmeni, on me je predlagal, da bi šel v tečaj. Ves čas pa sem si tudi sam prizadeval na delovnem mestu. Ko je prišel ing. Rupnik za obratvodjo, so mi začeli zaupati tudi bolj zahtevne naloge. Tako sem dal v jeklarni vsa delovna mesta skozi. Poudariti moram, da so me sodelavci, ko sem prišel v jeklarno, lepo sprejeli in tudi pozneje smo imeli zelo dobre medsebojne odnose.

Poleg tega, da ste delali vse dni in na tri izmene, ste vedno našli čas za družbenopolitično delo, kako ste to zmogli?

Da, bilo je zelo težko saj sem si prizadeval, da bi na sihtu čim manj zamudil. Zaradi tega prak-

konferenco Ljubljanske oblasti. Takrat je vzhodna propaganda razširila vest, da v Štorah nočemo delati. S tem, da smo močno preslegli plan, kar sem na tej konferenci tudi poročal, smo najbolj izničili neresnične sovražnikove klevete. Pozneje sem bil dva mandata predsednik delavskega sveta in upravnega odbora. Imel sem še druge funkcije, med njimi nekatere zelo zahtevne; vendar so se mi zgornje funkcije najbolj vtisnile v spomin.

Kakšni so bili delovni odnosi v jeklarni?

V začetku smo proizvajali v jeklarni samo betonsko železo, pozneje pa se je začelo bolj gledati na kvaliteto. Zato so bile potrebne določene spremembe delovnega procesa. Ljudje so v začetku tem spremembam nasprotovali, vendar so jih sčasoma sprejeli. Poudaril bi rad, da je bilo 60 do 70 % delavcev v jeklarni kmečkih ljudi, ki so bili zelo pridni in dobri delavci. Včasih je bil na primer remont takšen, da se sploh ni čakalo dva dni, da se peč ohladi, ampak so delavci z mokrro juto čez glavo, takoj ko so ugasnili peč, hiteli vanjo, da bi

(Dalje na 8. strani)

Ivan Leskošek-Jovo, topilec: »Prva moja plača je šla za 'pečekel', s katerim sem se vozil na delo od 1946. do 1960. leta iz Slivnice.«

Danes opravljáš delo topilca. Od kdaj je to tvoja delovna dolžnost?

Čeprav kmečki fant, sem kmalu spoznal, da si lahko z izpopolnjevanjem pridobim določeno strokovno znanje in usposobljenost. Zato sem se odločil za tečaj topilca, ki sem ga uspešno zaključil leta 1949. Kot topilec sem delal pod vodstvom različnih mojstrov in moram odkrito priznati, da je bil med najboljšimi tov. Franulić. On je bil tisti, ki te je usmerjal in dajal navodila ter te seznanjal s tehnologijo in novostmi. Ostali mojstri pa so svoje znanje skrivali in ga imeli le zase (Razinger, Pustek).

Jovo, danes zaradi delne invalidnosti delaš samo 4 ure. Kako gledaš na ustavitev martinovke?

Težko delo pusti posledice in tako sem tudi jaz postal invalid. Danes nihče od mlajših delavcev ne verjame, pod kakšnimi pogoji smo delali v prvih povojnih letih. Težko fizično delo, na delo peš ali s kolesom, prostih sobot, nedelj in praznikov nismo poznali, tekmovanja za udarniško značko, za prehodno zastavico v času Sirotanovića. Vse to ni omajalo naše prizadevnosti. Delali smo za boljši jutri. Nihče ni vprašal ali zmoraš ali ne. Delali smo!

Martinovko pa pravijo, da bodo ustavili zato, ker proizvodnja jekel v teh pečeh ni ekonomična. Ne vem, če je res? Tisti, ki to utemeljujejo že vedo! Pa še to napišite, da sem si s prvo plačo kupil kolo in se z njim vozil na delo od leta 1946 do 1960. leta iz Slivnice pri Celju.

Godec Franc se je 1938 zaposlil v cevni livarni, kjer je delal dve leti. Po vojni se je leta 1946 zaposlil v jeklarni, kjer je delal do 1973. Danes dela kot delovod-

UGAŠAJO PLAMENI

(Nadaljevanje s 7. strani)

čimprej končali remont. Včasih so bili edino zaščitno sredstvo »handler« in kos jute. Danes delavci dobijo skoraj vse, vendar tega ne znajo ceniti.

Kako gledate na ustavitev jeklarne?

Zal mi je, da gremo v ustavitve proizvodnje v jeklarni. Mislim, da z ekonomskega vidika proizvodnja SM jekla ni vprašljiva, saj je le-to še danes zelo cenjeno. Problem delovne sile bi se morda še dal rešiti z določenimi organizacijskimi ukrepi, tako kot se je do sedaj reševal. Vendar kljub temu, žal, še vedno ostaja problem težkega fizičnega dela. Čeprav bo jeklarne I nehala obratovati, menim, da se mora je-

klarska tradicija negovati in da mora jeklarstvo v Storah bolj napredovati, vendar je potrebno pri tem paziti na okolje.

— o —

Kralj Janko že 26 let dela v jeklarni I kot dežurni ključavničar. Pred tem je delal v mehanični delavnici. Po značaju skromen in tih, je v razgovoru z nami izpovedal svojo veliko navezanost na jeklarne in na delavce, ki delajo v njej.

Kako ste začeli delati v jeklarni in kakšno je bilo vaše delo?

Ko sem delal v mehanični, so v jeklarni potrebovali vzdrževalca. Odločil sem se in odšel v jeklarne za dežurnega ključavničarja. Nekdaj je imel vzdrževalec v je-

Janko Kralj, vzdrževalec: »Danes so pogoji vzdrževanja neprimer- no boljši kot pred 20 leti.«

klarni večje področje dela kot danes, zato je bilo potrebno več in težje delati. Delo je potekalo vse dni in na tri izmene. Z novo kurjavo in z modernizacijo je sicer prišlo do zmanjšanja mojega

področja dela. Vendar, ko smo dobili mazut, se je tu odprlo novo področje mojega dela.

Kakšno je bilo vaše delo v jeklarni?

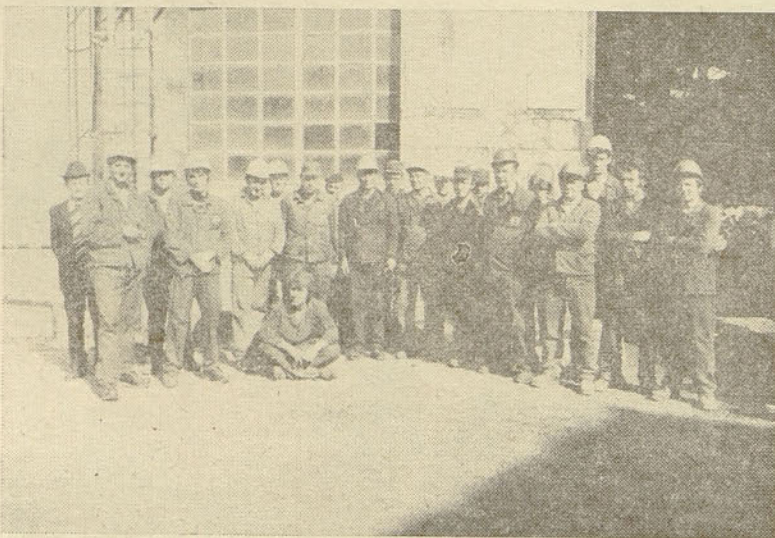
Moja naloga v jeklarni je bila predvsem skrb za to, da bi bilo čim manj zastojev in če je prišlo do napake, sem si moral prizadevati, da bi se stvar čimprej popravila, da bi bilo čim manj zastoja proizvodnje. Poudariti moram, da so mi delavci v jeklarni vedno pomagali pri mojem delu in da smo vedno dobro sodelovali.

Kam boste odšli potem, ko bo jeklarne nehala obratovati?

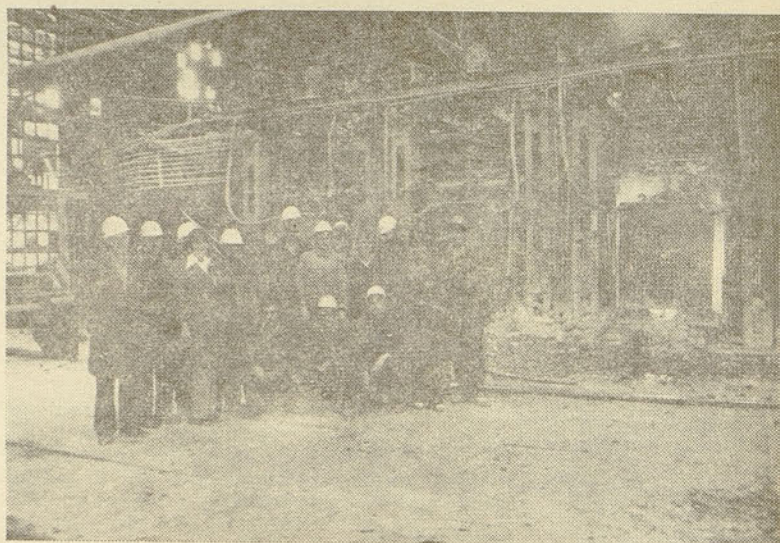
Vrnil se bom v mehanično.

— o —

Vengust Ivan je začel delati v jeklarni 1950 pri plinskem generatorju. 1953 je odšel k SM peči kot zakladalec zakladalnega stro-

Delavci I. izmene, delovodja Franulič

Delavci II. izmene, delovodja Mramor

Pričevanje iz NOB

TRN V PETI

Hkrati je od obveščevalcev v dogovoru s kapetanom Stevom zahteval, naj takoj sporočijo centru vsak večji premik četniških enot, posebno še, če bi te nanovo prihajale z vzhoda.

Sicer pa je Stevova obveščevalna služba in dobro razpredena mreža povsod po terenu spremljala vsak premik sovražnikovih sil in vojaškega materiala — tudi po železnici — in o tem sproti obveščala tako center, kot tudi partizansko letalsko oporišče, kadar je bilo to potrebno. Partizani in vsi prebivalci so bili neizmerno veseli, kadar so priletela partizanska letala in sovražniku vsaj malo povrnila trpljenje, ki jim ga je povzročal. Kadar je šlo za večje sovražnikove kolone ali železniške transporte, so partizanski letalci včasih prileteli tudi po dvakrat ali trikrat dnevno ter s svojim točnim ognjem iz letalskih mitraljezov in topov sejali pogubo med bežeče sovražnike. V več noletih so letalci prihajali zlasti tedaj, ko je šlo za večje vojaške transporte, ki jih je sovražnik po železnici pošiljal na fronto v Italiji. Tako je bila

naša partizanska vojska tudi neposredno vključena v vojskovanje proti Hitlerjevi Nemčiji in njenim zaveznikom in se torej doprinos Titovih borcev za končno osvoboditev Evrope ni omejeval le na boj v Jugoslaviji, marveč je bil izdatnega pomena tudi za uspešnejši boj anglo-ameriških zaveznikov sil na italijanski fronti.

Bilo je proti večeru 7. marca 1945, ko je kapetan Stevo dobil od svojega obveščevalca iz Ilirske Bistrice obvestilo, da bo že naslednji dan ali najpozneje 9. marca zjutraj šla od tam proti Ribnici na Divačo in naprej čez Sežano in Opčine četniška brigada proti Furlaniji, kjer naj bi pričakala zaveznike. Blisk je hotel izrabiti prav to priložnost, da bi posvetil dolgolasim bradačem s svojim ognjemtom lastnega izdelka. Vendar pa je bilo le malo časa na razpolago, zato je hitro sklical že prej predvidene minerce — Čeha, Kocjančiča, Vuja, Albina in še našega Janeza, med potjo pa vzel s seboj tudi terenca Žagarja.

Blisk je svojim sodelavcem

4

nehno ponavljal vsa navodila, kako naj vsak dela in kako naj se obnaša, če naj skupina uspešno izvede svojo nalogo. Ta namreč ni bila samo tehnično zelo zahtevna in nevarna, marveč je bila ta nevarnost še stopnjevana spričo pogostih nemških in četniških patrolj, ki so varovale omenjeno cesto. Blisk je za miniranje izbral odsek ceste, kjer je bila ta v precejšnji dolžini zgrajena na škarpi. Vse je teklo, kakor namazano, vse po načrtih in prej tolikokrat preletih navodilih. Pot do bunkerja, kjer so imeli skrite zaplenjene mine, so pretekli kar v eni sapi. Pripravljene mine so hitro odnesli do ceste in nato do odseka, kjer so nameravali minirati. Da bi jih pri tem ne presenetil sovražnik, so na obe strani — proti Ribnici in proti Divači — postavili strazarski opazovalnici, nato pa so se lotili miniranja. Mine so zakopavali v pesek ob visoki škarpi v razdalji desetih metrov, tako da je vsa zaminirana razdalja znašala 240 metrov. Blisk je namreč hotel velik učinek in je zato v akcijo »vpregel« vseh 24 zaplenjenih min. Te so bile med seboj zvezane, tako da bi ob pritisku na gumb eksplodirale vse hkrati.

Kot da bi Nemci vedeli, da partizani nekaj naklepajo, so vso noč švigali na patroljnih motociklih in avtomobilih po Vremški dolini. Vsakokrat so se morali minerci skriti pred njimi, čeprav so jih še kako srbeli prsti,

da pi užgali po njih. Toda Blisk ni hotel kompromitirati svojega velikega dela in je zato zaukazal največjo tišino in kospiracijo. Razen tega je minercem nagajala pri delu tudi tema v oblačni noči in so si morali zlasti pri nevarnem spajanju občutljivih detonatorjev in njihovem nameščanju na nosove min pomagati z brljivo žepno baterijo.

Z neomajno vztrajnostjo in veliko požrtvovalnostjo pa so končno končali delo proti jutru, ko je korja iz smeri Ribnice že naznanjala novi dan. Treba je bilo le še potegniti električni kabel s cestne škarpe v brkinsko stran, pri čemer pa je bilo treba pomagati tudi dokaj globoko vodo Reke, ki se je po dolini vila proti Škocjanskim jamam.

Za to delo je Blisk določil Janeza. Ta je bil tudi sicer več miniranja, ker je bil to njegov vojaški uk pred tem, razen tega pa je znal tudi dobro plavati. Doma s Stajerskega, je znal tudi dobro nemško, kar je njegovi skupini večkrat še kako prav hodilo, če so slučajno trčili z Nemci. Janez je torej dobro vedel, kako pritruditi in kako speljati električni kabel tudi pod vodo, da ga ta ne odnese ali spravi na površje, kjer bi ga sovražnik lahko opazil in s tem preprečil akcijo. Svoje delo je tako kmalu opravil, čeprav mu je pri tem nemalo preglavic in napora povzročila predvsem ledeno mrzla voda. Kabel je potegnil kakih 20 metrov nad

ja. Potem je postal vodja čistilnice in vlivališča. Leta 1970 je bil premeščen na delovno mesto obratovodje šamotarne. Leta 1973 se je vrnil v jeklarno na delovno mesto obratovodje. Njega smo spraševali predvsem o splošnih stvareh v zvezi z delom jeklarne in njeno ustavitvijo.

Ali bi nam lahko na kratko opisali razvoj jeklarne I?

Pogoji dela so bili v jeklarni vseskozi zelo težki zaradi zastarele tehnologije. V začetku je jeklarna I delala predvsem enostavno betonsko železo. Sčasoma pa se je pokazala potreba po večjih količinah in po bolj kvalitetnih jeklih. S prizadevanjem vseh delavcev in z osvajanjem nove tehnologije — spreminjala se je tehnologija v vlivališču in tudi na SM peči, je jeklarna proizvajala vedno večje količine kvalitetnih

jekel. Danes proizvaja jeklarna I okoli 30 kvalitet jekla.

Zakaj se bo po novem letu ustavila proizvodnja v jeklarni I?

Jeklarna se danes ustavlja zaradi zastarele tehnologije, težkega fizičnega dela in zaradi nizke ekonomičnosti.

V čem je zastarelost tehnologije?

Vlivanje ingotov prek izlivnega voza je neprimerno, ker je velika možnost vključitve nemetalnih vključkov; zaradi dolge poti jekla od preboda do ponovce, preko šamotnih kanalov, ki jih izpira tekoče jeklo, prihaja do vključitve nemetalnih materialov, ki znižajo kvaliteto jeklu. To vlivanje prek vlivnega voza zahteva tudi več fizičnega dela kot novejši konti naprave.

Kaj bo z delavci, ki delajo v jeklarni ob ustavitvi proizvodnje v njej?

TOZD jeklar in valjarn je zadolžil kadrovsko službo, da organizira usposabljanje delavcev v tečajih na izobraževalnem centru za delo v elektrojeklarni in v valjarnah. Za delovne invalide naj bi našli v okviru Železarne Štore za njih najbolj primerna dela in naloge, medtem ko bi delavci, ki imajo pogoje za upokožitev, lahko odšli v pokoj. Torej za nobena delavca ni bojazni, da bi ostal brez zanj primerne dela.

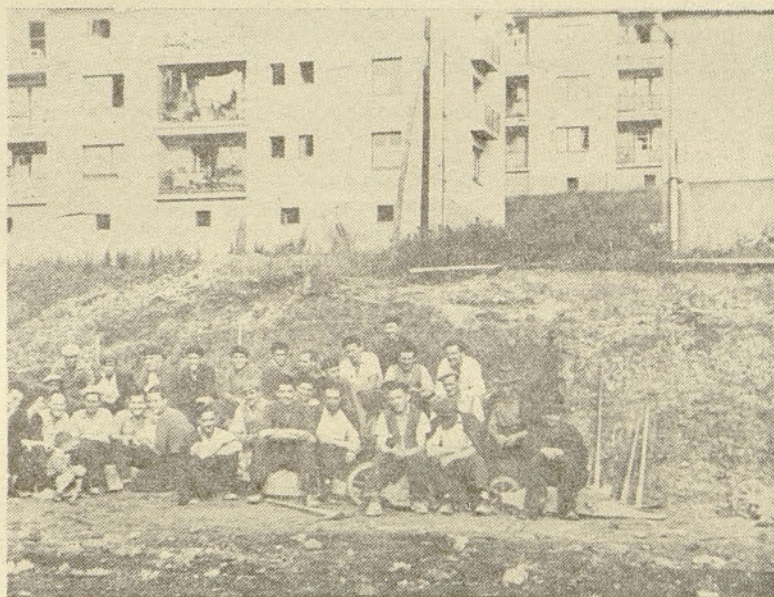
Kaj mislite o ustavitvi proizvodnje v vašem obratu?

Menim, da je odločitev o ustavitvi proizvodnje v jeklarni I pravilna, ker mislim, da bodo v

novih obratih boljši pogoji dela. Vsekakor pa ne bi smeli pozabiti na delavce, ki so dolga leta delali v tem zastarelem obratu in so del svojega življenja žrtvovali za izgradnjo novih objektov Železarne Štore. Torej, ne smemo pozabiti na njihovo minulo delo.

Delavci III. izmene, delovodja Ferenčak

Jeklarji leta 1959 na udarniškem delu pri graditvi stadiona na Lipi

strugo na drugi strani Reke, kjer so si Blisk, Ceh in Albin postavili zaklonišče in čakali samo še na sovražnika — s prstom na gumbu električnega sprožilca, ki naj ob pravem času aktivira mine.

Ledena kopel bi bila Janeza skoraj stala glave, ker se je hudo prehladil. Ni se imel namreč kje posušiti in šele ko je prisopihal na Suhorje z že povsem vnetimi pljuči in grlom, so ga vzele v roke suhorske žene in ga pošteno spotile z vročimi čaji in domačimi zdravili ter tako v nekaj dneh rešile najhujšega.

Na Suhorje so se vrnilo jutraj vsi minerci razen komandirja Bliska in njegovih dveh pomočnikov, ki so ostali na preži v dolini Reke. Dobro so se prikrili in še prej zabičali drugim, ki so se vračali na Suhorje, da nikomur in res nikomur ne smejo povedati zanje. Tako tega niso izdali niti načelniku Stevu, ko jih je ta spraševal po njih in kje so ostali.

Bilo je tri ure popoldne, ko se je tudi za Bliska in njegova minerca končalo stražarjenje v dolini. Po cesti od Ribnice je namreč prihajala četniška brigada, kakor so jo najavili obveščevalci. Četniki so tudi tokrat prihajali po cesti strnjeno in brezbržno ter se obnašali popolnoma nevojaško — korakali so brez predhodnice in brez pobočnih patrolj,

pripodili so se po cesti kot prava banda, kar so v resnici tudi bili.

Ko so prvi četniki dosegli zadnjo mino v smeri proti Divači, so naši fantje spojili obe žici iz kabla s poloma na električni bateriji in v istem hipu je na cesti zagrmelo vseh 24 težkih min — niti ena ni sabotirala. Eksplozija je bila tako silovita, da je polovico četniške kolone dobesedno pometlo s ceste. Celo na Suhorju, okrog dva kilometra zračne linije oddaljeni vasi, so popokale nekatere šipe na oknih, medtem ko so pri Žagarji in nekaterih drugih dolinskih domačijah popokale vse na straneh, obrnjenih proti mestu miniranja in jih je dosegel val eksplozije.

Strahotna in nepričakovana eksplozija je preplašila tudi Suhorce, ki so opravljali spomladanska dela zunaj po njivah okoli vasi, da so vsi domala brez sapa prihitali domov in se vse križem spraševali, kaj se je neki zgodilo spodaj na cesti. Spraševali so tudi partizane, ki so jim zdaj že lahko povedali, da je bilo to njihov »pozdrav« četnikom. Vsi skupaj so nato hiteli na rob kotanje na robu vasi, od koder so lahko videli, kaj se dogaja spodaj na cesti.

In imeli so res kaj videti! Več kot strahoten je bil pogled na pokol na cesti in pod njo, kamor je eksplozija razmetala ljudi in konje, medtem ko so preživeli strahovito rjuli in preklinjali iz strahu ter begali kot preplašene

ovce v ognju sem in tja po cesti. Obracali so mrtve in tulili nad njimi, vmes pa so stokali in rjuli še ranjenci. Njihovo vpitje je bilo slišati prav v vas. Podrobneje pa jim je potem o vsem dogajanju na cesti pripovedovala očividka Pavla Brelec iz Nove Sušice, ki je prav takrat v neposredni bližini s svojci grabila listje:

»Ata, mama, sestra in jaz smo grabili listje za steljo dobrih sto metrov nad cesto, ko je nenadoma zagrmela strašanska eksplozija in nas skoraj oglušela. Kar zdelo se nam je, da bo kaj hudega, ker smo prej slišali kričati neke vojake spodaj na cesti. In res — ni trajalo dolgo, ko so nas že obkolili bradat in dolgolasi četniki. Vse polno jih je bilo okoli nas v hrastovem gozdiču. Pretepali so nas in vse preiskali, a seveda nismo imeli drugega kot grablje in vile na našem vozu, s katerim smo nameravali peljati domov listje. Ko so nas nekaj časa topli in spraševali, kje so banditi, ko so nas dovolj opsovali in preklinjali, so nam končno ukazali, da moramo z njimi z vozom in vprego. Odpeljali so nas na cesto. Nepopisno je bilo razdejanje, ki smo ga tam zagledali. Vse križem so ležala razmesarjena trupla. Pometalo jih je v breg tokraj ceste proti Sušici, zmetalo tudi daleč čez škarpo onkraj proti Reki in Suhorju.

Nekatere je tako raztrgalo, da so deli trupel viseli tudi po drevju. Vmes so stokali ranjenci in

prosili pomoči, vendar jih je bilo manj, kot onih mrtvih. Bilo mi je slabo in šlo mi je na bruhanje. Grozno je bilo gledati vse to, čeprav je šlo za sovražnika, ki nam je povzročil že toliko gorja in ki smo ga vsi neizmerno sovražili ...

... Četniki so ta čas polovili po polju in po bližnjih domačijah še tudi druge ljudi in jih z vpreženimi kmečkimi vozovi pripeljali k nam. Morali smo pod puškami in mitraljezi pobirati mrliče in jih naložiti na naše vozove. Bilo jih je 86, kolikor smo jih lahko zbrali. Nato smo jih morali odpeljati v Ribnico, kjer smo jih morali preložiti na nemške vojaške kamione, ki so že čakali na nas ...

... Koliko je bilo ranjenih, pa sploh ne morem povedati, ker so jih nekaj že odpeljali Nemci z rešilnimi vojaškimi avtomobili in jih še kar naprej odvažali proti Ilirski Bistrici ali Postojni. Z bolničarskimi avtomobili so Nemci hkrati pripeljali tudi nekaj topov in spustili več granat v smeri proti Suhorju in Ostrožnemu brodu, vendar te na srečo niso zadevale vasi, marveč so padale daleč proč,« je pripovedovala Pavla.

In še je pravila, da so jih četniki pretepali ves čas, tudi medtem, ko so pobirali mrliče in jih nakladali na vozove, in med vožnjo, ko so peljali žalostni tovor, oziroma ko so mrliče prekladali na nemške kamione.

ČAKA NAS VELIKO DELA

VTISI Z 10. KONGRESA ZSMS V NOVI GORICI

V letošnjem letu kongresov smo se tudi mladi iz Slovenije, organizirani v Zvezi socialistične mladine Slovenije, sestali po štirih letih, da bi ugotovili, kakšen napredek je v tem času doživela naša organizacija, pa tudi, da bi ugotovili, kje so tiste slabosti in težave, s katerimi se mladi vsakodnevno srečujemo in kaj bi bilo treba storiti, da bi te težave čim uspešneje odpravili.

Ni moj namen, da bi podrobno opisovala delo kongresa, bralcem želim posredovati le nekaj bežnih vtisov, ki sem jih odnesla iz Nove Gorice.

V začetku bi rada poudarila predvsem resnično enkratno in brezhibno organizacijo kongresa in vseh spremljajočih prireditev. Da so se Novogoričani resnično dobro pripravili, pričajo množice cicibanov, ki so na najbolj prirčen način pozdravljali prihajajoče delegate, potem izredno lepo urejene in slavnostno okrašene ulice, vrtnice, simbol Nove Gorice, ki smo jih delegati prejeli pred vhomom v kongresno dvorano pred prvim plenarnim zasedanjem itd. Skratka — trditev, da ni bilo občana, ki ne bi prispeval vsaj nekaj svojega truda v pripravo na kongres, prav gotovo ni pretirana.

Kongres je trajal tri dni, s pričetkom 12. 10. 1978. Na prvem plenarnem zasedanju je imel glavni referat predsednik republiške konference ZSMS, tov. Ljubo Jasnič, ki je v uvodu orisal najpomembnejše trenutke iz zgodovine mladinske organizacije, nato se je dotaknil vseh ključnih problemov, ki jih podrobneje obravnavata predlog statuta ZSMS in predlog resolucije ZSMS.

Kongres sta pozdravila tudi tov. Azem Vlasi, predsednik konference ZSM Jugoslaclnje. Prisotni pa so bili še mnogi drugi ugledni gostje iz našega družbenopolitičnega življenja.

Po končanem plenarnem zasedanju se je praznično vzdušje čutilo na vsakem koraku, reke ljudi so se stekale na trg pred stavbo Skupščine občine Nova Gorica, kjer je bila ob pričetku kongresa svečana proslava z bogatim kulturnim sporedom. Poseben čar pa je predstavljal za vse udeležence ognjemet in povorka mladih z baklami.

Naslednji dan je kongres nadaljeval delo v petih komisijah:

- 1) za družbenoekonomske odnose;
- 2) za politični sistem socialistične demokracije;
- 3) za vzgojo in izobraževanje, kulturo in znanost;
- 4) za interesne dejavnosti mladih;
- 5) za mednarodne odnose.

Sodelovala sem v komisiji za družbenoekonomske odnose, kjer je bila beseda o celotnem spletu družbenoekonomskih odnosov in kjer smo ocenili dosežene rezultate naše aktivnosti v razvoju samoupravnih odnosov v združenem delu, odnosih na področju kmetijstva ter preobrazbi krajevnih skupnosti.

Splošna ugotovitev je bila, da je bil v minulem obdobju storjen bistven pozitiven premik pri vključevanju ZSM v dograjevanje sistema samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Smoter predloženih dokumentov in vseh razprav v komisiji za družbenoekonomske odnose pa je bil sprožiti in podpreti nadaljevanje družbenega angažiranja mladih pri reševanju pomembnih vprašanj iz življenja in dela vseh delovnih ljudi, še posebej pa seveda mladih.

Pri delu komisije sem sodelovala z razpravo o mladih v SOZD Slovenske železarne, za kar smo se odločili po predhodnih razpravah na svetu ZSMS SZ. Delegati za 10. kongres ZSMS iz vseh DO, ki so združene v SOZD Slovenske železarne smo se dogovorili, da bi na kongresu podali enoten prispevek o združevanju mladih na nivoju SOZD, o njihovem delu in problemih. Prispevek je bil sestavljen na podlagi vprašalnika, ki so ga obravnavale skoraj vse osnovne organizacije ZSMS v posameznih DO SOZD in ga v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Kongres je bil zaključen v soboto, 14. oktobra s plenarnim zasedanjem, kjer so bila podana in sprejeta poročila o delu komisij, izvolili smo novo vodstvo ZSMS, delegacijo za 10. kongres ZSMJ, sprejeli statut in resolucijo ter poslali pozdravno pismo tovarišu Titu.

Viljana Brinovec

Mladi v SOZD Slovenske železarne

V letih 1969—73 se je 8 delovnih organizacij, sorodnih po svojih proizvodnih programih in investicijskem razvoju, združilo v sestavljeno organizacijo Slovenske železarne. V tej sestavljeni organizaciji je približno 6.000 mladih, od tega 4.700 članov ZSMS. Mladi v SOZD so se leta 1970 akcijsko združili v svet ZSMS Slovenske železarne, kar je bil prvi primer akcijskega združevanja mladih na ravni SOZD. To pa je seveda izrednega pomena, saj se morajo mladi v SOZD, kjer je 17.000 zaposlenih in kjer znaša družbeni bruto produkt 1.000 milijard dinarjev, resnično aktivno vključevati v reševanje prav vseh problemov, tako na področju proizvodnje, kakor tudi na področju družbenoekonomskih odnosov in razvoju samoupravljanja, ter svoje

akcije tudi usklajevati. Temu primeru so sledili mladi iz Iskre, Gorenja, tovarne TAM itd. Potreba po akcijskem združevanju se je pokazala kot upravičena, saj smo v preteklih letih zastavili in izpeljali precej akcij, od katerih so postale nekatere tradicionalne, npr.: srečanje mladih SOZD Slovenske železarne, izobraževalni seminarji itn.

V obdobju po 9. kongresu ZSMS je republiška konferenca mladih delavcev skušala izdelati pravilnik o organiziranju mladine v SOZD. Po nekaj osnutkih in enem predlogu se je delo na oblikovanju pravilnika ustavilo, ker so bila določila predloga tega pravilnika večinoma nesprejemljiva. Predlog novega statuta v 47. členu dovoljuje akcijsko povezanost mladih na ravni SOZD za izpeljavo konkretnih nalog, ki se tičejo vseh osnovnih organizacij v posameznih delovnih organizacijah SOZD.

V drugih republikah so mladinci povezani v akcijske konference na ravni SOZD, ki imajo samo usklajevalno in koordinacijsko nalogo. Zahvaljujoč temu dejstvu se mladina naše SOZD lahko akcijsko povezuje z ostalimi proizvajalci železa in jekla v Jugoslaviji.

Osnovne organizacije ZSMS v sestavi SOZD so se po programih svojih občinskih konferenc ZSMS vključile v razpravo na predloge kongresnih materialov, poleg tega so glede na specifičnosti dela razpravljale o vprašalniku, ki ga je pripravila skupina članov ZSMS naših delovnih organizacij, ki so delegati za kongres.

Razmišljanja in predlogi mladih iz naših osnovnih organizacij ZSMS.

Vprašalnik je vseboval nekaj splošnih vprašanj v skladu s predlogom resolucije ZSMS in nekaj vprašanj, ki izvirajo iz našega neposrednega dela. Od 70 osnovnih organizacij, kolikor jih je v SOZD, je na vprašalnik večina tudi odgovorila. Iz odgovorov, ki smo jih dobili, smo skušali izvleči najbolj bistvene probleme, ki tarejo mlade v naših delovnih organizacijah.

Problemi, s katerimi se srečujemo mladi v SOZD Slovenske železarne: črna metalurgija je panoga z večino delovnih mest, kjer vlada izredno težki pogoji dela. Struktura izobrazbe je precej nizka, vendar kljub temu ne najnižja v slovenskem gospodarstvu; v naše delovne organizacije se veliko število mladih ljudi vozi na delo tudi do 50 km daleč; velik je priliv delovne sile iz drugih republik; fluktuacija pa narašča.

Zaradi sorazmerno velikih investicij v proces proizvodnje so Slovenske železarne manj akumulativne, kar vpliva na sredstva za družbeni standard in je problem reševanja nekaterih bistvenih vprašanj socialnoekonomskega statusa naših mladih delavcev izredno aktualen. Znano je dejstvo, da je železarstvo na 7. mestu po povprečnem osebnem dohodku, po težavnosti dela pa na 3. mestu.

Pri mladih v železarstvu, predvsem tistih, ki prihajajo na delo iz bratskih republik, se kaže mnogo nerešenih vprašanj na področju samskih domov, organizaciji prostega časa, kulturnih prireditev, raznih seminarjev ipd.

Problemi delovnih pogojev so deloma zaradi subjektivnih, pa tudi objektivnih vzrokov zelo kritični. Jasno je, da vseh delovnih mest s slabimi pogoji dela ne moremo reševati z beneficirano delovno dobo. Takšna delovna mesta je treba odpravljati z modernizacijo proizvodnje in posodabljanjem tehnologije. Tega pa seveda ni moč storiti čez noč. To delo zahteva čas in denar.

Poleg tega so pri naši proizvodnji evidentni problemi onesnaževanja okolja in poleg ostalih široko zastavljenih akcij se mladi v naši SOZD še posebej vključujejo v občasne akcije, katerih cilj je zaščita in ohranitev zdravega okolja.

Glede na že omenjeno strukturo izobrazbe, ki je mnogokrat nižja od zahtevane, je zainteresiranost mladih za strokovno usposabljanje ob delu izredno velika. Tako imamo poleg študija na srednjih šolah in univerzah tudi veliko tečajev in seminarjev, ki usposabljuje mlade delavce za varno in kvalitetno delo na njihovih delovnih mestih. S tem pa še ne moremo biti zadovoljni, ker se vse prepogosto dogaja, da po končanem strokovnem usposabljanju oz. šolanju mladi zapuščajo svoja dosedanja delovna mesta in iščejo s pridobljeno izobrazbo lažje pogoje dela in večji zaslužek. Do tega pojava prihaja predvsem zato, ker sistema delitve po delu še vedno nismo uspeli v celoti uveljaviti. Predvsem je v železarstvu očiten pojav odhajanja strokovnega tehničnega kadra iz neposredne proizvodnje na opravljanje del in nalog, kjer so delovni pogoji mnogo lažji.

Ugotovitve mladih v OO ZSMS SOZD Slovenske železarne smo obravnavali na naših koordinacijskih konferencah in sklenili, da bi kongresu predlagali dva sklepa:

1. Mladi delavci se morajo z veliko več angažiranostjo vključiti v reševanje problemov slabih pogojev dela, s tem v zvezi predlagati izboljšave na svojih delovnih mestih ter se aktivno vključevati v uresničevanje sistema delitve po delu, kar bi mlade strokovnjake zadržalo v sferi neposredne proizvodnje, kjer so še kako potrebni.

2. Prek občinskih pravilnikov o organiziranju morajo zagotoviti vse možnosti povezovanja mladih iz krajevne skupnosti, delovnih organizacij in šolstva v smislu razreševanja krajevne problematike in problematike iz drugih republik.

**Dopisujte in oblikujte
z nami
naše glasilo**

22. december dan JLA

Za dan Jugoslovanske ljudske armade smo vam pripravili v tej številki dvoje najboljših spisov učencev osnovne šole Štore, ki so organizirani v obrambnem krožku. Iz napisane vsebine lahko razberemo pogled mladih ljudi na dogajanja v svetu in pripravljenosti našega ljudstva — mladine na splošni ljudski odpor.

Objavljamo nagrajena spisa.

JLA NAŠ PONOS, KI RASTE Z NAMI V SLO

JLA je bila ustanovljena 22. decembra 1941. leta v mestecu Rudu. Ko so sovražniki napadli našo domovino, so se iz partizanskih čet in odredov začele osnovati prve proletarske brigade. Tako je bila 22. decembra 1941. leta ustanovljena prva proletarska brigada in zato ta dan imenujemo rojstni dan JLA. Z razvojem ljudske revolucije je bilo osnovanih več brigad, divizij, korpusov. Tako je naša armada do 1945. leta osvobodila celotno ozemlje Jugoslavije. Po vojni je JLA pomembno vlogo odigrala pri izgradnji domovine. Čuva bratstvo in enotnost, mir in neuvrščeno politiko Jugoslavije.

JLA je najpomembnejši dejavnik ljudske obrambe. V naši domovini igra pomembno vlogo. JLA združuje oborožene pripadnike. V udarno in borbena moč pa je Jugoslovanska ljudska armada organizirana v rodovih: kopenska vojska, vojna mornarica in vojno letalstvo.

Najširše področje predstavlja pri nas TO — teritorialna obramba. TO je organizirana v krajevnih skupnostih, v temeljnih organizacijah združenega dela, v občinah in v republikah. Pomembna organizacija v naši krajevni skupnosti je tudi narodna zaščita. TO je organizirana v razne enote. V TO se lahko vključujejo mladinci, predvsem dekleta.

Tudi milica je del vojske. Občani in državljani smo vsi pripadniki družbene samozaščite. Čuvamo naše imetje, družbeno premoženje in se organiziramo za odpor proti sovražniku.

Civilna zaščita je organizirana kot najširša zasnova za čuvanje pred vojnimi učinki, bombardiranjem, rušenjem, elementarnimi nesrečami — potresi in požari. Tudi politične organizacije se organizirajo v splošni ljudski odpor — SLO. To so ZK, SZDL, mladina, sindikat.

Tudi društva morajo vzgajati svoje člane za SLO.

To so predvsem planinci, ribiči, lovci, strelci.

Povsod tam, kjer živimo in delamo, se organiziramo za priprave SLO. To je čuvanje naše samoupravne družbe in našega svobodnega življenja.

Zato je SLO življenjsko vprašanje našega obstoja in naše prihodnosti. Moč naše varnosti in obrambe je v samoupravljanju in naši visoki zavesti. Naša varnost se mora še naprej utrjevati, da bi preprečila napad na našo domovino, kajti naša obramba nujno terjaja zaščito naših vrednot. Vsakdo ima dolžnost in pravico, da se vključi v oborožene sile ljudske vojske, če bi to terjala situacija. Tako oboroženemu narodu se ne more zgoditi, da bi sovražnik zlomil moč oboroženih enot, kajti vsako uničeno enoto ljudske vojske morajo nadomestiti vedno novi vojaki, ki se vključujejo iz vrst pionirjev, mladine in žena.

Tako lahko zaključim, da smo usposobljeni za uspešen odpor. Z vsemi sredstvi bo naša JLA, skupno z nami in z raznimi orožji »pogostila« sovražnika.

Damjana Lončarič, 8. b OŠ Štore

OBRAMBA NAŠE DOMOVINE

Vojna. To je okrutna beseda, pod katero si predstavljamo nasilje, pomanjkanje, umiranje. Vsak dan nam lahko preti nevarnost, da jo občutimo na lastni koži.

Toda proti vsem tem nasiljem in grozotam se moramo zavarovati. Poleg tega vemo, da naša domovina leži na zelo občutljivem vojaško-političnem območju, kjer se prepletajo mnogi nasprotujoči si interesi, zato je nevarnost vojne še toliko večja. Proti vsemu temu pa ima naša država močni, enotno oboroženi sili: JLA in teritorialno obrambo.

JLA je skupna oborožena sila vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Je zelo moderno opremljena, toda še naprej jo moramo opremljati s sodobno oborožitvijo in opremo, uriti in strokovno izpopolnjevati vojske in poveljnike, tako da bo JLA iz dneva v dan močnejša in bolj pripravljena.

Teritorialna obramba je najširša oblika organiziranega splošnega ljudskega odpora. Tudi teritorialno obrambo je treba še naprej usposabljanje za skupne cilje in interese.

V primeru, da bi hotel sovražnik povzročiti vojno, mu moramo to poskusiti preprečiti in ga odvrniti od teh namenov. Če pa bi prišlo do nje, si moramo vsi prizadevati, da bi bilo žrtev čim manj, naša zmaga pa čim hitrejša.

Enkrat na leto imamo, tako kot na vseh šolah, tudi na naši, obrambni dan. Urimo se, kako bi, če bi prišlo do vojaškega napada, ravnali najpravičneje. Hitro skozi zadnja vrata zapustimo šolo in uideemo na varno. Nato pa imamo predavanje in tam nas seznanijo o ravnanju v primeru vojaškega udara.

Na nekaterih šolah zelo aktivno deluje tudi obrambni krožek. Tam se učenci seznanjajo z orožjem in poslušajo predavanja o obrambi in samozaščiti. Mislim, da je to zelo koristno za vso mladino.

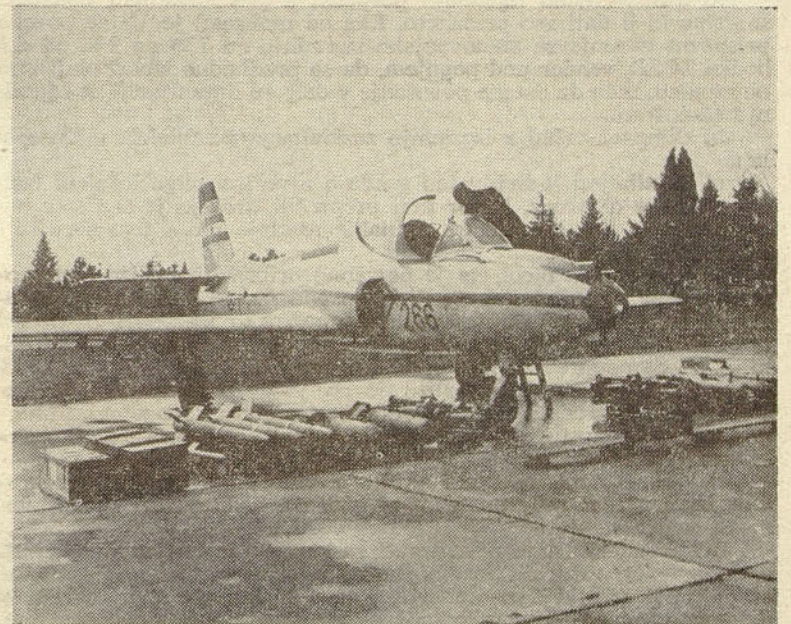
Na naši šoli zelo aktivno deluje tudi krožek prve pomoči, saj se zavedamo, da nam je znanje v nudenju prve pomoči zelo potrebno, še najbolj pa v primeru vojne.

Rezultati, ki smo jih dosegli pri uresničevanju nalog splošnega ljudskega odpora, potrjujejo, da se vsi zavedamo, kako pomembna je obramba in zaščita naše domovine.

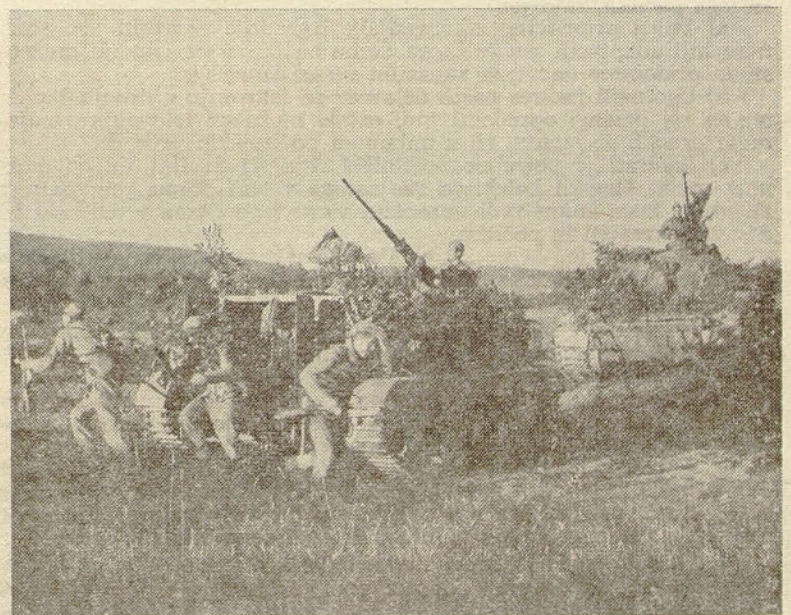
Milena Horvat, 8. b

Signalizacija — osnovni »Slovar« sporazumevanja

Pogled na oborožitev naših letal

Oklopni transporterji nova oklopna moč naše armade

Za praznik JLA je bila v Kulturnem domu v Štorah, pod pokroviteljstvom Zveze rezervnih vojaških starešin Štore, svečana proslava, na kateri so nastopili predstavniki osnovne šole Štore, SKIMC Štore, amaterskega gledališča »Železar« Štore in pihalni orkester štorskih železarjev.

Podrobnosti o proslavi bomo objavili v januarski številki.

Temeljito o družbenem standardu

Z namenom, da v železarni Štore ugotovimo stanje na področju reševanja družbenega standarda in življenjskih razmer delavcev, so se osnovne organizacije sindikata odločile, da se skliče problemska konferenca, ki naj bi ugotovila trenutno stanje na tem področju, kakor tudi sprejela stališča sindikata do reševanja družbenega standarda v železarni Štore v prihodnje.

Pred konferenco je potekala plodna razprava v vseh osnovnih organizacijah sindikata, tako da je konferenca sama pomenila resnično zaključni dogovor vseh nas članov sindikata.

Konferenca je za nadaljnje delo tako osnovnih organizacij sindikata, kot tudi vseh subjektivnih sil v železarni Štore, pri reševanju družbenega standarda, sprejela naslednje sklepe in stališča:

1. Konferenca ugotavlja, da je Železarna Štore v preteklosti vlagala velike napore za zagotovitev življenjskega in družbenega standarda delavcev in krajanov Štor, kakor tudi za delavce izven krajevnih skupnosti Štore, tam kjer živijo, predvsem z ustvarjenimi sredstvi delavcev Železarne Štore.

2. Da pa bi razvoj družbenega standarda še pospešili, sprejema Konferenca osnovne organizacije sindikata Železarne Štore naslednja stališča in sklepe:

3. Na področju stanovanjske izgradnje ugotavljamo, da mnogo članov naše delovne organizacije nima ustrezno rešenega stanovanjskega vprašanja, kljub velikemu fondu stanovanj, s katerimi razpolagajo Temeljne organizacije združenega dela. Zato je potrebno:

a) Stanovanjsko izgradnjo pospešiti s pridobivanjem dodatnih sredstev in ji dati vso prioriteto. Ena od možnosti je, da se poveča prispevna stopnja za stanovanjsko izgradnjo od 7% na 9% od dohodka TOZD, vendar pod pogojem, da se predhodno izbere olajšanje obveznosti, tako da ostane povečanje v delovni organizaciji za izgradnjo stanovanj.

b) Čimprej začeti z izgradnjo zazidalnega kompleksa v Kompolah.

c) Spodbujati individualno gradnjo z večjim angažiranjem lastnih sredstev delavcev, kakor tudi preprečiti drobljenje sredstev namenjenih za kreditiranje individualne gradnje ter s tem skrajšati rok takšne gradnje.

d) Konferenca meni, da je potrebno pripraviti analizo uspešnosti, merjena z novimi stanovanji in gospodarjenjem s stanovanji v obdobju, ko smo samostojno vodili stanovanjsko izgradnjo in drugo poslovanje ter sedanje stanje, ko se odvija celotna stanovanjska politika po Samoupravnih interesnih skupnostih. Na podlagi tega OOS skupno z delegati v SSS analizirajo izvajanje družbenega dogovora o združevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo in ugotovijo prednosti ali pomanjkljivosti združevanja z vidika interesa TOZD v Železarni Štore.

e) V vsaki novi investiciji naj bo poleg ostalih potrebnih programov izdelan tudi program vlaganj v družbeni standard za potrebe novih delavcev.

f) Se nadalje si je prizadevati za izboljšanje življenjskih, predvsem pa stanovanjskih razmer samskih delavcev. Nujno je, da se takoj uredi samski dom Teharje, v tem smislu, da se z Ingradom dokončno uredi lastništvo in tudi enoten nadzor nad vsemi prostori.

4. Prizadevanja za organiziran letni oddih delavcev je usmeriti v to, da čim večjemu krogu zaposlenih nudimo možnosti aktivnega letnega počitka, zato je:

a) Poleg prioritete stanovanjske izgradnje posvetiti vso skrb takojšnji adaptaciji počitniškega doma na Rabu ter iskanju možnosti za pridobitev dodatnih kapacitet v tem letovišču.

b) Ugotoviti interes naših delavcev za letovanje v drugih krajih ter na tej podlagi opredeliti tudi ostale možnosti letovanja z najeonom prostih kapacitet, ali z nakupom počitniških prikolic.

c) Sanirati je potrebno počitniški dom na Svetini, da bo možnost nuditi članom kolektiva vse usluge v tem domu, predvsem v zimskem času, kakor tudi opredeliti vlogo tega doma v tedenski in dnevni rekreaciji in počitku.

d) Glede na to, da se ustanavlja občinska počitniška skupnost v Celju, je proučiti umesnost pristopa k skupnosti, predvsem z vidika interesa naših delavcev.

5. Nadaljevati in pospešiti je akcije preventivnega zdravljenja zaposlenih, tako v zdraviliščih, kakor tudi iskati možnosti ostalih oblik preventivnega zdravljenja.

a) Komisija, ki je postavljena na nivoju DO naj skupno z zdravstvenim domom napravi pregled, na katerih delovnih mestih in obratih so nezgode in obolenja najpogostejša.

b) Konferenca meni, da je potrebno še okrepiti sodelovanje med TOZD in zdravnikom tako, da bo zdravnik seznanjen s težino dela in da bi zdravnik večkrat konkretno sodeloval z vodstvi obratov pri reševanju primerov težjih bolnikov in tudi simulantov.

6. a) Prizadevali si bomo za zmanjšanje števila delovnih invalidov, z večjim vlaganjem v odpravo zdravju škodljivih delovnih mest (to je modernizacija) vseh povsod tam, kjer je to glede na tovrstno proizvodnjo mogoče.

b) Več pozornosti je potrebno posvetiti delovnim invalidom, v uvajanju na nova delovna mesta, pri tem pa je potrebno več narediti na odpiranju novih del in nalog, ki jih lahko opravljajo invalidi. Pri tem mislimo predvsem na iskanje del in nalog v sami proizvodnji in ne pri neproduktivnih delih.

7. Še nadalje si bomo prizadevali za množično udeležbo delavcev v dnevnih in tedenskih rekreacijah, tako da bomo zagotavljali predvsem

pogoje za izgradnjo potrebnih objektov in adaptacijo le-teh.

8. Še nadalje si bomo prizadevali za razvijanje kulturne dejavnosti v delovni organizaciji, tako da bomo predvsem ustvarjali pogoje za kulturno ustvarjanje.

9. Skupno z organizacijami in društvi, ki upravljajo z objekti družbenega standarda, ki so last Železarne Štore, je urediti medsebojne odnose v cilju, da ti objekti služijo čim širšemu krogu zaposlenih delavcev in občanom. Ob tem je iskati rešitev tudi za objekte — last Železarne Štore — ob Slivniškem jezeru, ki so v fazi propadanja. Prav tako je takoj rešiti vprašanje Vrunčevega doma, ga urediti, se dogovoriti za upravljalca, ki bo lahko upravljal dom tako, da bo služil širšemu družbenemu namenu.

10. Konferenca ugotavlja, da smo v Železarni Štore zadovoljivo rešili vprašanje prehrane med delom. Na tem področju je trenutno še nerešen problem jedilnica v livarni II, ki ne ustreza osnovnim higienskimi predpisom. Zato mora imeti na tem področju usposobitev ali izgradnjo nove jedilnice v livarni II, prioriteto.

11. Na osnovi gornjih sklepov se pripravi akcijski program prioritete reševanja družbenega standarda v letu 1979 in za obdobje do leta 1985.

12. Za pripravo tega programa imenuje Konferenca odbor v sestavi: Burnik Dušan, Zakonjšek Niko, Senčič Srečko, Zelič Franc, Kajba Anton, Arzenšek Stefan, Veber Martin, Žibret Anton, Kaluža Ladislav, Nosan Franc, Gozdnikar Mirko, Žmahar Ivan — z nalogo:

— pripraviti prioritetni program in ga predložiti samoupravnim organom v razpravo,

— vseskozi spremlja realizacijo programa družbenega standarda, daje predloge in pobude,

— vrši akcije za pridobitev dodatnih finančnih sredstev namenjenih za družbeni standard,

— sklicatelj prve seje odbora je svet Konference OOS do 10. 12. 1978.

Pričakujemo lahko, da se bodo ta stališča začela kmalu uveljavljati tudi v praksi.

Društveni prostori upokoencev nared

Pred dvema leti je bila po sklepu delavskega sveta Železarne dodeljena Društvu upokoencev v Štorah stavba bivšega otroškega vrta na Lipi (bivša Čečeva vila). Zgradba je bila v dokaj slabem stanju, dotrajana. Upokoenci pa so bili takega daru izredno veseli, saj so za 600 upokoencev nujno potrebovali društvene prostore. Toda pred Društvom upokoencev je stala izredno zahtevna naloga: pristopiti so morali k obnovi vseh prostorov. To pa je pomenilo pričeti z obsežno akcijo. Posvetovali so se z gradbeniki in obrtniki, ki so pripravili načrt obnove in pokazali najboljšo voljo, da priskočijo upokoencem na pomoč. Upokoenci sami pa so zbrali ves potreben pogum, da še več, pravo smelost — in se spoprijeli s številnimi težavami, ki so imeli zbrano potrebno dokumentacijo gradbene, sanitarne in požarno-varnostne inšpekcije.

V septembru 1976. so zavihali rokave in se lotili obsežnih del. Predračun adaptacije dodeljene jim stavbe je namreč presejal njihova zbrana finančna sredstva. Ko so šli v akcijo za dodelitev finančne pomoči, so naleteli na razumevanje Republiške zveze upokoencev, deležni so bili finančne dotacije in brezobrestnega posojila. Pa tudi vodstvo in organi upravljanja železarne so jim z razumevanjem odobrili finančno dotacijo. Tako razveseljivi in izdatni viri pomoči so jim vlivali poguma, ko je prišlo do občasnih zastojev pri adaptacijskih delih. Obnovitvena dela so se iz objektivnih vzrokov zavlekla. Pri obnovi je nepretrgano sodelovala maloštevilna skupina prostovoljcev-udarnikov, ki so pokazali izredno vztrajnost. Ta skupina je prekoračila načrtova-

nih 2000 udarniških ur, opravila je 4200 ur prostovoljnega dela.

Zdaj imajo upokoenci v Štorah prijeten dom z družabnimi prostori za razvejano klubsko dejavnost. Doživljali bodo prav prijetne ure razvedrila v kulturno-prosvetni dejavnosti, v pevskem zboru, v šahovskem krožku, v knjižnici, v debatnih krožkih in zabavnih večerih, pri balinanju in kegljanju, skratka, na večer njihovega življenja jim bo lepo in prijetno. To razberemo na obrazih tovarišev Miška Verbiča, Poldeta Dobrška, Franca Žganke Antona Melanška in vseh tistih marljivih članov društva, ki so s svojo požrtvovalnostjo prispevali, da so društveni prostori kljub vsem oviram vendarle nared. V drugi polovici decembra je pričelo tudi pisarniško poslovanje v novih prostorih.

Seveda so pa nadvse hvaležni za razumevanje in pomoč Republiški zvezi upokoencev, vodstvu in organom upravljanja, kakor tudi osnovni organizaciji sindikata in Temeljnim organizacijam združenega dela železarne. Prav posebno so hvaležni za požrtvovalno pomoč mentorju, vodji gradbenih obnovitvenih del, tovarišu ing. Zagoričnik Ignacu, pa nadzornim organom za dobronamerno naklonjenost. Pravijo, da bodo s posebno voljo šli v nove akcije, da bi bilo upokoencem v teh društvenih prostorih čim bolj prijetno. S tem pa bodo izkazali zahvalo in priznanjem vsem, ki so v kakršnikoli obliki prispevali, da imajo tako udobne klubске prostore.

Dokončen pregled obnovitvenih del in pridobljenih društvenih prostorov pa bo združen s srečanjem vseh upokoencev z območja Štor v maju prihodnjega leta, ko bodo tudi ugodnejše vremenske razmere.

R. U.

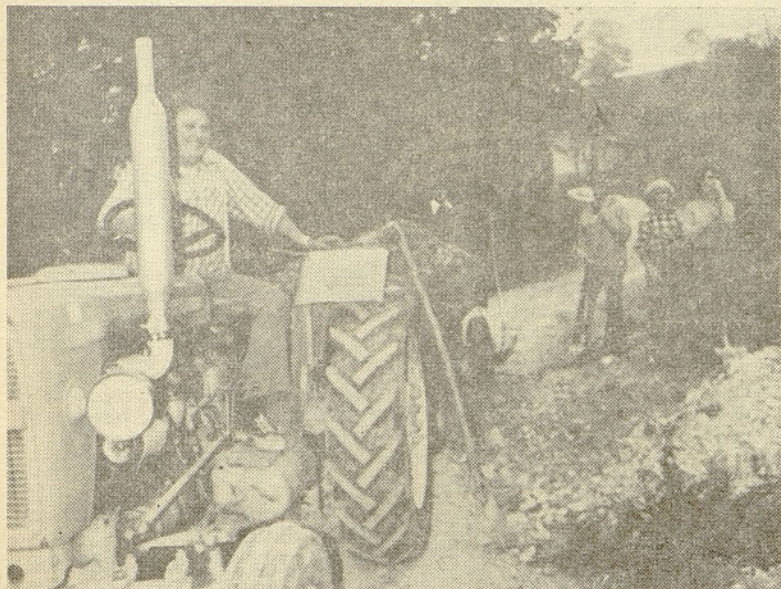
iz krajevne skupnosti ŠT O R E

Predsednik Skupščine KS Štore je sklical 2. redno sejo dne 21. novembra. Na dnevnem redu je bila obravnava in sprejetje finančnega plana za 1979. leto, program »HORTIKULTURA 80«, delovanje delegacij in razno. Prav je, da objavimo, koliko stane KS npr. samo vzdrževanje komunalnih objektov. Sem so vštete naslednje dejavnosti:

Vzdrževanje 37 km krajevnih cest, dveh pokopališč, treh mostov, dveh igrišč, enega stranišča, stroški enega čistilca, vzdrževanje zelenic, javne snage itd. 50 milijonov in 755.000 starih dinarjev zneso to, izraženo v denarni vrednosti.

snažuje narava). Formirati je potrebno tudi pionirske hišne svete kot pomoč pri vzdrževanju snage.

Vodstvo KS Štore je predložilo skupščini svoj program pod naslovom HORTIKULTURA 80, s čimer bi krajski pridobili čistejši bivalni okoliš. Priporočljivo je redno striči meje, v naseljih gojiti cvetje, negovati travnate zelenice. Estetski videz okolja motijo (kot navaja PROGRAM) tudi na hitro postavljene lesene garaže izven naselij, čeprav so skrite (tudi pisec tega članka je lastnik ene takšne barakice). Žal pa nas nič kaj očitno ne motijo zasvinjani potoki v štorskem okolišu,

Mladina krajevne skupnosti s traktoristom Frančekom Brecljem

Skupščina je potrdila obseg investicij za prihodnje leto v višini in skupni vrednosti 2.977.000 din.

Semkaj je všteto:

- izdelava škarpe ob Bojanskem potoku,
- gradnja vodovoda Pečovje (s samoprispevkom občanov ca. 300.000 din),
- ojačanje elektrike v Kompolah — Šentjanž,
- gradnja vodovoda na Opoki,
- ureditev vodovoda v Kompolah ter pokopališča,
- ureditev avtobusne čakalnice,
- mostu v Mostah,
- poravnava dolga za asfaltiranje na Lipi,
- asfaltiranje ceste v Laški vasi, del ceste od Toplic do Rečka s samoprispevkom občanov v vrednosti 436.000 din.

V razpravi pod to točko dnevnega reda so bila omenjena še druga dela, ki jih bo treba postoriti kot nujno potrebna. Npr. prebivalci Lipe zahtevajo ureditev prometne signalizacije, šolska uprava pa zavarovanje prehoda za otroke pri Godecu, kar bi se lahko rešilo z namestitvijo utripajoče luči. Dalje je nujna namestitev kontejnerjev v okoliških krajih (z odpadki se sedaj one-

vsaj predvideno ni, kaj s tem v zvezi storiti.

Na seji Skupščine, kot že prej na zboru vodij in namestnikov vodij delegacij dne 15. novembra, je bila kritično ocenjena aktivnost delegacij, vsaj nekaterih. Sestanki nekaterih delegacij niso bili sploh sklepčni. Tudi na sejah Sveta skupščine in Skupščine KS se opaža »večna« odsojenost skoraj vedno iste skupine delegatov. Odbor SZDL bo v obdobju december—maj organiziral enotedenske tečaje za delegate, ki se jih naj bi udeležili vsi člani delegacij. Hkrati apelira odbor SZDL in KS Štore na zavest neaktivnih članov, ki so pred volitvami v razgovorih in s svojimi podpisi pristali oziroma zagotovili aktivno delo kot predstavniki tistih območij, kjer so bili izvoljeni.

Štorska KS, odbor SZDL in odbor RK so skupaj organizirali srečanja z ostarelimi občani dne 17. novembra v Osnovi šoli Štore. Udeležence, bilo jih je 84, je pred kulturnim sporedom pozdravil tovariš Gabersček in omenil, da je prav njihova generacija, se pravi oni sami, največ prispevala k razvitju tega kraja. Sledila je pogostitev pa še zaplesalo se je. Za ostarele v domovih iz našega območja pa so isti dan

Bodoče medicinske sestre pri prostovoljnem delu na cesti v Laški vasi

poskrbele posebne delegacije. Bil je lep dan, ta november sedemnajsti, ki bo verjetno kot tak ostal tudi v prijetnem spominu ostarelih občanov.

Mladina je priredila pohod v proslavitev Dneva republike in kongresov ZSMJ, po poteh 14. divizije in 1. celjske čete. Pohoda se je udeležilo čez 40, zaključek pa so imeli na Vrunčevem domu. Pomoč pri izvedbi pohoda je mladim nudila KS pa tudi železniška mladina, vodstvo tovarne ter organizacija ZB NOV. Nekaj dni pred samim pohodom

pa je na seji s predstavniki tovarne, KS, SZDL in upravnikom družbenih prostorov bilo zagotovljeno vsestransko sodelovanje, kritično analizirana aktivnost mladih v preteklosti ter obljubljeni živahniji dejavnost v prihodnje (priobčujemo slike z akcij, vse foto Dušan).

Naj na koncu omenim naš skupni novi uspeh oziroma pridobitev: Kdor se še ni, se lahko sedaj do »Spulcerja« v Kompolah že popelje po novi asfaltni cesti (ne razumeti, prosim, kot gostilniško reklamo). **Jok**

Obravnavane inovacije

Komisija za racionalizacijo je na 22. seji 19. 10. 1978 obravnavala in sprejela naslednje sklepe:

1. Predlog tov. Vlada OBLAKA, priprava vzdrževanja, št. 380 »Brsni drog za brušenje na horizontalnem vrtnem stroju«, je komisija obravnavala in sprejela. Odločila je, da avtorju pripadajo tri posebna nadomestila, faktor ustvaritvene sposobnosti je 2a. Prvo izmed nadomestil se izplača na podlagi prihranka po enem letu uporabe predloga.

2. Predlog tov. Leopolda HROVATA, energetika, št. 373 »Preprečitev vibracij manometrov«, je komisija sprejela. Odločila je, da avtorju pripada enkratna pavšalna nagrada.

3. Predlog tov. Jožeta KORENTA, Benjamina BOŽICKA in Vlada KOJTERERJA, MRA-EA, št. 384 »Rekonstrukcija regulatorja na brusilnem stroju«, je komisija obravnavala in sprejela. Predlagateljem pripadajo tri posebna nadomestila, faktor ustvaritvene sposobnosti je 2b. Prvo nadomestilo se izplača na podlagi prihranka 106.900,00 din.

4. Predlog tov. Mihe KANTUŽERJA, mehanična delavnica, št. 382 »Sprememba gorilca za predpečko v livarni II«, je komisija sprejela. Predlagatelju se na podlagi enoletnega prihranka 28.200 din izplača enkratno nadomestilo.

5. Predlog tov. Rudija MOČNIKA, mehanična delavnica, št. 383 »Dopolnitev zapirala na stresni ponovci v livarni II«, je komisija sprejela. Odločila je, da predlagat-

telju pripada enkratno nadomestilo.

6. Potrjeno je bilo izplačilo prvega nadomestila za predlog tov. Karla KRAJNCA in Ignaca TROBIŠA, TT, št. 358 »Skrajšanje operacije 50 na liniji obdelave izhodnih priključkov«. Gospodarska korist dosežena v prvem letu uporabe predloga je 80.942,40 din, ki je podlaga za izračun prvega nadomestila. Faktor ustvaritvene sposobnosti je 2a.

7. Potrjeno je izplačilo prvega nadomestila za predlog št. 243 »Obdelava vertikalnih cevi za traktorje« tov. Boža PLATOVŠKA. Prvo nadomestilo je izračunano na podlagi prihranka 18.064,70 din, doseženega v enem letu uporabe predloga. Faktor ustvaritvene sposobnosti je 2b.

8. Tov. Josipu CAGALJU, vzdrževanje, se za predlog št. 161 »Predelava napajanja števca za avtomatsko rezanje gredic na konti napravi«, odobri izplačilo II. posebnega nadomestila na podlagi prihranka 179.160,00 din. Faktor ustvaritvene sposobnosti je 2b.

9. Tov. Ivanu RAVNIKARJU, energetika, se za predlog št. 139 »Povečanje zmogljivosti 240 KVA indukcijske peči v livarni II« odobri izplačilo II. posebnega nadomestila na podlagi prihranka 2.240.860,00 din. Faktor ustvaritvene sposobnosti je 1b.

10. Predlog tov. Marjana MACKOŠKA, TOZD MO, št. 386 »Obdelava na NC HFV stroju« (dipl. naloga) se v smislu sklepa z 9. seje komisije za racionalizacije od 3. 6. 1977 zavrne.

Pripravimo se dostojno

Že v prejšnji številki »Štorskega železarja« smo pisali o pomembni prireditvi v letu 1980 v Celju. Danes objavljamo program te osrednje republiške cvetlične razstave »Hortikultura 1980«. Odveč bi bilo poudarjati, da je pred nami odgovorna naloga, poskrbeti za temeljite priprave na to razstavo, kar smo že napisali v prejšnjem sestavku. Toda razstava bo v takem obsegu, da je treba priprave vzeti kar najbolj resno; delati bo treba načrtno, povezano z vsemi dejavniki, ki so prevzeli zadolžitve za čim boljše pripravo in izvedbo razstave, kulturnih, družabnih in drugih prireditvev, da bomo tako res čim boljše manifestirali vse aktivnosti in celotno družbeno dogajanje v krajevnih skupnostih in v občini, seveda pa tudi v delovnih organizacijah.

Poskrbimo, da se bomo obiskovalcem razstave in prireditvev predstavili res dostojno, čim bolj kulturno in da bo takšno okolje ostalo tudi v prihodnje.

V Celju bo leta 1980 osrednja republiška cvetlična razstava —

»Hortikultura 80«. Osrednje prireditve, ki bodo v mesecu juniju in juliju, sovpadajo s praznovanjem občinskega praznika, ki bo leta 1980 v KS »CENTER«.

Koordinacijski odbor pri OK SZDL, ki vodi in usklajuje vse priprave za izvedbo te akcije, je opredelil naslednja programska izhodišča:

— vse akcije in ureditve morajo dati trajne rešitve ureditve prostora v katerem živimo,

— program mora zajeti in upoštevati celotno območje občine,

— z večjo prizadevnostjo je potrebno poživiti realizacijo programa »OCISTIMO, UREDIMO IN POLEPSAJMO CELJE«,

— urediti je potrebno staro mestno jedro Celja, okolico ter vsa središča večjih naselij v občini, v smislu sanacije komunalnih naprav, stavb in ureditve zelenih površin,

— v to akcijo je potrebno aktivno vključiti vse delovne organizacije, krajevne skupnosti, šole, društva HS, strokovne institucije in družbenopolitične organizacije,

— nekatere akcije iz tega programa naj bodo stalne, s ciljem, da se z vzorom v konkretnih rešitvah prispeva k vzgoji občanov v vsakdanjem aktivnem odnosu do urejenega okolja.

CELOTEN PROGRAM »HORTIKULTURA 80« SE SESTOJI IZ TREH DELOV:

1. Program izvedbe tridnevne republiške cvetlične razstave na osrednjem prireditvenem prostoru v mestnem parku, Savinjskem nabrežju in v območju KS »CENTER«, povezane s praznovanjem občinskega praznika.

Glavni nosilec priprave razstave je Hortikulturno društvo, ki pripravi tudi predlog podrobnega programa prireditvev v času tridnevne cvetlične razstave.

2. V mesecu maju, juniju in juliju bi v občini Celje potekale različne kulturne, strokovne, družabne in druge prireditve, ki bi manifestirale vse aktivnosti in celotno družbeno dogajanje v občini. V prireditvah bi sodelovale delovne organizacije, krajevne skupnosti, društva, kulturne in druge interesne skupnosti, strokovne institucije in drugi.

Vsi nosilci teh aktivnosti morajo do jeseni 1979 pripraviti predloge svojih programov, ki jih bo koordinacijski odbor razstave uskladil.

3. Program komunalno-hortikulturnih ureditev, ki obsega:

Asanacijo mestnega parka

— mestni park naj bi se komunalno in hortikulturno uredil tako, da bi resnično služil svojemu namenu. Obnovili bi zelenice, cvetlične nasade ter grmovnice, poti bi asfaltirali ali izdelali s kombinacijo betonskih plošč. V parku je potrebno postaviti tudi elemente »mestne opreme«, to je klopi, koše za smeti ter tipske enojne mestne svetilke. Z ureditvenimi deli se je že pričelo.

Asanacijo Savinjskega nabrežja

— ureditvena dela ob Savinjskem nabrežju, to je sprehajalne poti ob Savinji, bi se izvedle samo v delnem obsegu. V letu 1979 se bo pričelo z gradnjo kanalskega zbiralca, ki bo potekal ob Savinji, dela bodo trajala prevedoma dve leti, poti in zelenice bodo delno poškodovane. Dodatno bi postavili samo nekaj klopi ter obnovili javno razsvetljavo s tipskimi enojnimi svetilkami.

Sanacijo »črni točk« v mestu in bližnji okolici

— do leta 1980 bi morali vse neurejene in zanemarjene površine primerno urediti. Pri tem je mišljena predvsem primerna ozelenitev, najosnovnejša, vendar estetska ureditev peš poti ter druga manjša ureditvena dela.

Ureditvev peš križa v Celju

— na podlagi zazidalnega načrta ima komunalna skupnost v programu ureditev peš križa v Celju. To je na celotnem potezu Stanetove ulice ter Slomškovega trga in Prešernove ulice (I. faza). Vse te površine bi bile zaprte za motorni promet — postale naj bi izključna domena pešca. Pri tem je potrebna istočasna ureditev napajanja lokalov in stanovanjskih objektov »od zadaj«. Pohodne površine bi uredili v kombi-

naciji tlakov, ostala ureditev bi bila urejena po katalogu »mestne opreme«.

Ureditvev območij mestnih vpadnic

— vse mestne vpadnice, to je Mariborska cesta, Ljubljanska cesta, Dečkova in Čopova, Teharska cesta ter Cesta v Laško, naj bi se primerno komunalno-hortikulturno uredile. Urejenost mestnih vpadnic daje prvi vtis urejenosti mesta.

Izgradnja »Sončnega parka«

— v podaljšku Čopove ulice, to je na sedanjem zemljišču Hmežada, je predviden tako imenovani »Sončni park«. Do leta 1980 bi predvsem uredili sprehajalne poti, delno bi postavili elemente »mestne opreme« ter uredili zasaditev z grmovnicami in drevesi.

Ureditvev strnjjenih naselij občine Celje

— vsa strnjena naselja občine Celje bi podobno kot mestno središče primerno uredili. To je mišljeno predvsem s hortikulturno ureditvijo ter postavitvijo elementov po katalogu »mestne opreme« (mestne luči, klopi, korita za rože itd.). Delno je bila ta ureditev izvedena v letošnjem letu v Vojniku, kjer je bil občinski praznik.

Predračunska vrednost del programa komunalno-hortikulturnih ureditev (brez sanacij stavb, rednega programa OKS) znaša dvanajst milijonov dinarjev.

Izvedbo programa komunalno-hortikulturnih ureditev naj bi financirali:

— OKS in Enota 6.000.000 din ali 50 %;

— IS iz občinskega proračuna 3.000.000 din ali 25 %;

— KS, DO in občani 3.000.000 din ali 25 %.

Program komunalno-hortikulturnih prireditvev so delno že pričeli izvajati v letu 1978 z nekaterimi ureditvami v mestu Celju in z ureditvijo Vojnika.

Program komunalno-hortikulturnih ureditev je bil v široki javni razpravi v vseh krajevnih skupnostih in je dopolnjen z njihovimi stališči in programi. Program je tudi že obravnaval in potrdil Koordinacijski odbor SZDL.

Mrzla anekdota

Francoski slikar, bakrorezec in litograf (strokovnjak v kamnotisku) Felicien Rops je mrzlega zimskega dne slikal v ateljeju. Poziral mu je model v Adamovem kostimu. Na lepem pravi model Ropsu:

»Mojster, se vam ne zdi prav mrzlo?«

»Res, prav imate!« odgovori slikar, vzame z obešalnika plašč in si ga obleče.

Šport in rekreacija

NOVA PRIDOBITEV

Ko govorimo o športu in posameznih panogah ne moremo mimo vprašanja kako je tej ali oni panogi zagotovljen strokovni kader. V Štorah posvečamo kadrom posebno skrb z namenom, da kar najbolj zagotovimo vodilne oddelkov in ekip ter hkrati izkoriščenosti športnih naprav. Posebna skrb je namenjena tudi zimskemu športu. Poleg številnih vaditeljev in učiteljev alpskega smučanja smo letos posvetili pozornost tudi izobraževanju kadra za hojo in teke na smučeh.

V Kranjski gori je bil tridnevni seminar hoje in teka na smučeh, katerega sta se udeležila Kavka Marjan in Zupanc Franc.

Seminar so vodili znani, bivši, državni reprezentantje v tekih na smučeh kot brata Pavčič, Kerštajn idr.

Seminar je bil razdeljen na tri dele. Na priprave za tek in hojo na smučeh, tehniko teka in mazanje smučí ter opreme za tekaški šport.

Seminar je bil zelo naporen in zahteven vendar izredno koristen za nadaljnji napredek teka in hoje na smučeh v Sloveniji in razumljivo v naši ožji okolici.

V svetu je vse več pripadnikov te zvrsti športa in se temu primerno tudi opremljajo posebne proge in priprave.

Tudi v Štorah si prizadevamo v to panogo vključiti čimveč mladine in odraslih. Začetek je skromen. Vendar se zavedamo, da smo šele pričeli in da bo v naših vrstah vedno več takih, ki bodo spoznali prednosti in lepoto tega športa.

Se zavedate, da je za ta šport oprema znatno cenejša?

Da vam ni treba ure in ure čakati na sedežnico ali vlečnico.

Da v tem času prehodite ali pretečete 10 in več kilometrov. Da terena ni potrebno posebej izbirati, kjer je sneg je tudi tekaška smučina!

Naj vas ne motijo pripombe prijateljev in prijateljic »češ saj si nor ko tečeš na smučeh«.

Pridite, pridružite se nam. Vadbena je trikrat tedensko v ponedeljek, sredo in petek od 15.20 dalje. Dobimo se na stadionu Železarjev na Lipi! Tudi za opremo je poskrbljeno, dobite jo na treningu.

PRVI KILOMETRI NA SNEGU

Prva letošnja preizkušnja naših tekačev — rekreativcev na smučeh je bila 10. decembra 1978 na množičnem teku na smučeh po poteh pohorskih partizanov.

Proga je bila dolga 15 km in je vodila od muzeja pohorskega bataljona na Osankarici, kjer je bil tudi cilj, po poteh pohorskih partizanov in nedaleč proč, kjer je padel Pohorski bataljon.

V organizaciji Železničarskega športnega društva Maribor se je teka udeležilo preko 400 tekačev raznih starosti. Na tem tekmovanju so sodelovali tudi člani našega kolektiva: Kavka Franc, Bobnič Drago, Vrtovec Branko in Zupanc Rajko.

Zal vam ne moremo postreči z rezultati oziroma uvrstitvijo posameznikov, ker jih še nismo prejeli. Lahko le zapišemo, da je prva preizkušnja dobro uspela in da bodo fantje za nadaljnja tekmovanja na Koroškem maratonu, Loškem in Trnovskem maratonu dobro pripravljene. Te priprave pa so hkrati tudi priprave za zimske športne igre slovenskih železarn v februarju 1979.

HUMOR

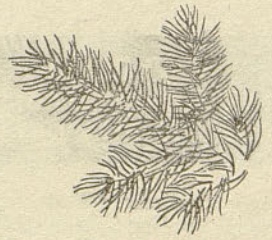
Oh, dobri dedek Mraz. Vse ti dam, samo pusti mi mojega za novo leto doma. Da ne bo dežurni, da ne bo na šihitu, da ne bo prebiral sporazumov, aktov, predlogov. Da bo samo, samo moj.

Ker si že v rožcah, ljubi, na, pa še to rožco! Dobiček si zapil, se veselil, da mene pa pozabil.

In kje ste si zlomili nogo. Veste, sneg nas je vse presenečil. Pločnike za varno hojo pešcev v Štorah II imamo, pa jih nobeden ne čisti! Pravijo, bog je dal bog bo vzel (sneg).

Tovariš, malo sem zamudil. Bil sem na sodobnem zdravljenju z akupunkturo, nič hudega tovariš »zamudnik«. Bova kar nadaljevala s pikanjem.

Tovariši! Odkril sem nekaj genialnega, nekaj fantastičnega. Odkril sem, zakaj lahko spim v službi! Le zdravilo mi ni všeč...

Zena, ali ni to čudovito?! Leto 1979 ima 365 dni, začne se s ponedeljkom, konča se s ponedeljkom!
Ti krava, samo »plave« ponedeljke imaš v mislih!

Da, tudi to se zgodi v Štorah!
»Ja, gospa, kaj imate telefon? No, to bi pa že lahko vedeli. Kaj ne čitate telefonskega imenika!?

Poglej ga. Sv. Peter! Že vse dopolne seje akte, sporazume, predpise, predloge... ali mu bo kaj gratalo?

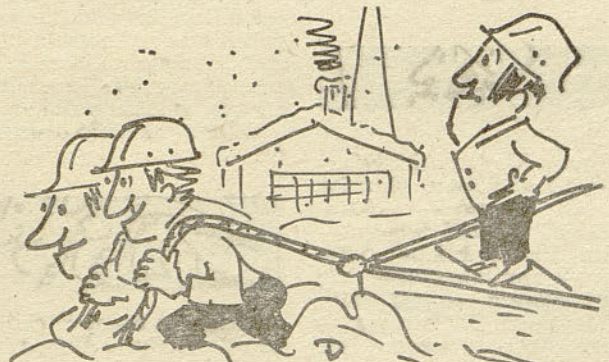
Veste, šef, začel sem trenirati atletiko. Vsako jutro me lahko vidite kako sem »aktiven«. Tako?
Ja, ko drvim na šihit, da ne zamudim.

Ljubi, ponosna sem nate. Glej, kolegi so ti poslali novoletno darilo. Cele kupe delegatskega gradiva, ki ga boš moral preučiti.

Veš 22. decembra ko se začne zima, je najkrajši dan v letu in najdaljša noč. Učeno pravijo zimski solsticij. Ja, takih dni in noči bi moralo biti več. Moja »stara« namreč pravi: Ko bo mrak pojdi in ga spij kak deci.

Vidite, fantje, če ni »tatre« s plúgom, bomo pa »cufus« zaorali v zapadli sneg. Alo le dajmo!

KADROVSKE VESTI

NOVI ČLANI NAŠE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Šviger Vladimir, NK delavec — livarna I, Špoljar Stjepan, NK delavec — livarna I, Kralj Dragutin, NK delavec — obrat transport, Oset Franc, NK delavec — livarna II, Majcen Stanko, NK delavec — livarna I, Gotlin Srečko, NK delavec — livarna II, Sušec Stjepan, NK delavec — livarna I, Rampre Srečko, NK delavec — valjarna I, Kitak Stanko, NK delavec — livarna I, Sopaj Vehbi, NK delavec — livarna II, Burzić Suljo, NK delavec — livarna II, Leš Slavko, NK delavec — obrat transport, Dobrin Vilim, NK delavec — obrat transport, Horvat Stjepan, NK delavec — MO valji, Jager Franc, KV avtomehanik — TT montaža, Slovič Zeljko, NK delavec — transport, Korošec Silva, VS ekonomist — DS za komercialne posle, Gashi Osman, NK delavec — livarna II, Kuhar Mihael, KV strojni ključavničar — mehanična del., Rožič Zlatko, NK delavec — livarna I, Pergamoš Ivan, NK delavec — valjarna I, Vodišek Jože, NK delavec — jeklovlek, Sivak Stjepan, NK delavec — livarna I, Karlič Zoran, KV strojni ključavničar — mehanična del., Savič Milan, KV strugar — MO litina, Todorović Pero, KV strugar — MO valji, Vehabović Sajib, KV ključavničar — mehanična, Kožul Jozo, KV ključavničar — valjarna II, Mešič Hajrudin, KV strugar — MO litina, Hadžimujić Nusret, KV ključavničar — mehanična del., Labudović Ivica, KV strojni ključavničar — valjarna II, Jović Zoran, KV strugar — MO valji, Gostič Ljubomir, KV ključavničar — valjarna II, Bosič Slavko, KV strojni ključavničar — TT montaža, Ljevaković Osman, KV strojni ključavničar — mehanična del., Žekanović Nedeljko, KV strugar — MO litina, Žerak Srečko, NK delavec — mehanična del., Šainović Muhamed, NK delavec — livarna I, Haliti Bajram, NK delavec — valjarna II, Vončina Drago, KV avtomehanik — TT montaža, Šivak Marijan, NK delavec — DS za komercialne posle — skladišče, Glas Zeljko, NK delavec — DS za komercialne posle — skladišče, Klavžar Ivan, NK delavec — TT obdelava, Đuranovič Miladin, NK delavec — valjarna II, Galuf Stanislav, VK delovodja — jeklovlek.

IZ JLA SO SE VRNILI

Mešl Franc, KV strojni ključavničar — TT obdelava, Gračnar Rudolf, NK delavec — elektroplavž, Videc Ivan, NK delavec — MO litina, Blažun Nikolaj, RTV mehanik — merilna služba, Jug Ivan, NK delavec — MO valji, Hribernik Anton, KV strugar — MO litina, Rečko Silvester, NK delavec — livarna II.

ODSLI PO LASTNI ŽELJI

Lelič Hasan, NK delavec in Glas Vladimir, NK delavec iz valjarne I; Frencl Josip, KV valj. prof. in Dobovišek Miran, KV ključavničar iz valjarne II; Anušek Stefan, KV strojni kaluper, Sovinc Anton, KV livar, Bedeničar Stjepan, NK delavec, Avdiu Fetah, PK voznik viličarja, Škorjanc Janez, NK delavec, Strašek Stanislav, NK delavec in Zajec Dragutin, NK delavec — vsi iz livarne II; Šošte Petar, NK delavec, Krivec Vladimir, NK delavec in Knez Ciril, žerjavovodja iz elektroplavža; Lube Ivan, KV strugar, Zrc Mladen, KV kov. strugar in Vouk Franc, KV strugar in MO — valji; Egartner Franc, KV avtomehanik iz jeklovleka; Antončič Božidar, NK delavec, Botjan Koloman, PK varilec in Salkić Jusuf, KV avtomehanik iz mehanične delavnice; Veber Alojz, KV strojni ključavničar iz elektrobrata; Plahuta Stanislav, KV avtomehanik iz vzdrž. transportnih sredstev; Pušnik Karl, NK delavec iz TT obdelave; Polšak Karl, tehn. del. graf. stroke iz službe varstva pri delu; Kuhar Nedeljko, KV avtomehanik iz oddelka za kakovost; Paulović Olga, NK delavka iz komunale.

ODSLI V JLA

Veber Branko, KV valjavec prof. in Strniša Cvetko, KV valjavec prof. iz valjarne II; Klakočar Srečko, KV ključ. iz TT — obdelava, Kovačič Stanislav, NK delavec iz TT montaže, Rupnik Mirko, KV strugar iz obdelovalnice valjev, Kovač Anton, KV ključavničar iz vzdrž. transportnih sredstev; Zajc Branko, KV strugar iz mehanične delavnice.

Zaradi negativne ocene v poizkusni dobi so odšle:

Štih Božica, NK delavka; Riga Kristina, NK delavka in Grilec Josipa, NK delavka iz komunale.

NA NOVO ŽIVLJENJSKO POT SO STOPILI

Andrašić Josip iz livarne I, Gajšek Milena iz laboratorija in Renčelj Zlatko iz kontrole kakovosti, Srdić Vladimir, DS za komercialne posle za TT, Tepeš Boža, DS za komercialne posle za TT.

Želimo jim obilo družinske sreče!

NARAŠČAJ V DRUŽINI SO DOBILI

Špacapan Stane iz obdelovalnice valjev, Murić Ahmed iz jeklarne II, Arzenšek Drago, obrat

transport, Mlakar Franc iz SVD — ambulanta prve pomoči, Ploštajner Hinko, priprava proizvodnje 114. panoge.

Iskrene čestitke!

UPOKOJENA

ROT STANISLAV, rojen 1. 5. 1919, stanujoč Kompole 93, Celje, se je zaposlil v Železarni Store leta 1946 v jeklarni kot jamski pomočnik in delal do leta 1961, ponovno pa se je zaposlil v letu 1962 na prometu kot progovni delavec in delal vse do upokojitve, nazadnje kot skupinovodja v vzdrževanju transportnih sredstev.

S 6. 11. 1978 je bil invalidsko upokojen.

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi dragega sina in brata

BRANKA MOTOHA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje in darovali cvetje.

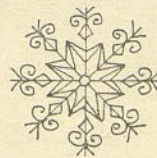
Posebno se zahvaljujemo tovarišu Ramšaku za ganljive poslovilne besede, sodelavcem skladišča, upravi, sindikalni organizaciji železarne Store, mladinski organizaciji železarne, TVD Store in delovni skupnosti za komercialne posle za darovane vence ter godbi na pihala.

Zalujoči:
mati, oče in brat

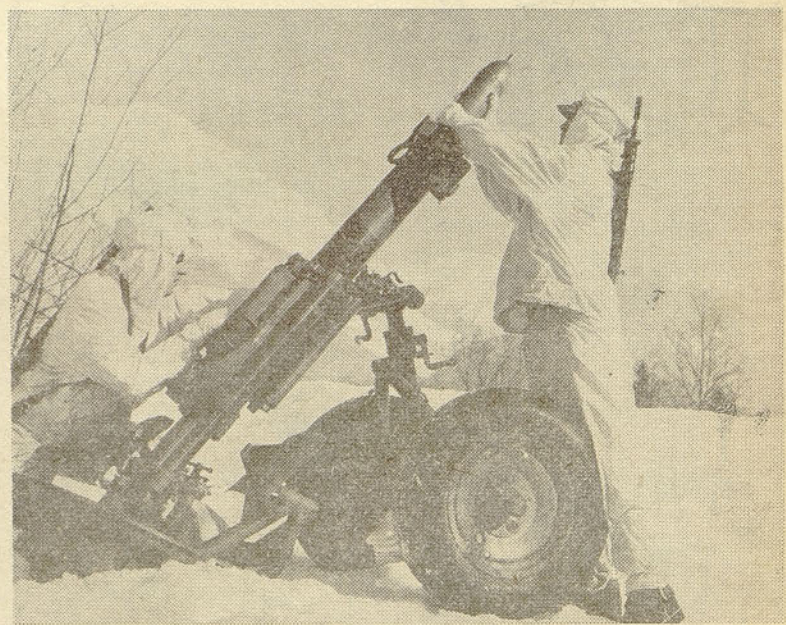
PALIR JOŽE, rojen 9. 3. 1922, stanujoč Grobelno 30, Šmarje pri Jelšah, je bil zaposlen v Železarni Store že v letu 1940, ponovno pa se je zaposlil v letu 1946 v valjarni kot delavec v adjustaži. Delal je ves čas do upokojitve v valjarni in opravljal dela in naloge valjarja.

S 30. 11. 1978 je bil redno upokojen.

POPRAVEK

V novembrski številki Železarja je prišlo do nejlube napake pod sliko članka »Priznanje našemu inovatorju« na 7. strani. Pravilno glasi: inovator Oblak Vlado iz TOZD vzdrževanje.

Tudi v zimskem obdobju ne zamre vaja s težkim minometom

ŠTORSKI ZELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA STORE — Izhaja enkrat mesečno — Uredniški odbor: Građišnik Frido, Gabršček Jože, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Uršič Rudi, Zelič Franc, ing., Zmahar Ivan — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.